

151/2025 Sb. Zákon

ze dne 30. dubna 2025

O dávce státní sociální pomoci

Vyhlášeno dne 27. května 2025, datum poslední novelizace 1. října 2025

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Předmět úpravy a základní pojmy

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon upravuje dávku státní sociální pomoci (dále jen „dávka“), zapracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾ a zároveň navazuje na přímo použitelné předpisy Evropské unie²⁾. Náklady na dávku hradí stát.

§ 2

Rozhodné skutečnosti

(1) Rozhodnými skutečnostmi se pro účely tohoto zákona rozumí rozhodné náklady na bydlení, rozhodný příjem a další skutečnosti, které podle tohoto zákona mají vliv na vznik a trvání nároku na dávku, na výši dávky nebo výplatu dávky.

(2) Bydlí-li v bytě nebo jiném prostoru k bydlení členové více domácností, rozumí se rozhodnou skutečností také celkový počet osob, které v bytě nebo jiném prostoru k bydlení bydlí.

(3) Rozhodnými náklady na bydlení se pro účely tohoto zákona rozumí průměr měsíčních nákladů na bydlení domácnosti v rozhodném období. Měsíčními náklady na bydlení domácnosti je součet měsíčních nákladů na bydlení členů domácnosti v jednom bytě nebo v jednom jiném prostoru k bydlení.

(4) Rozhodným příjmem se pro účely tohoto zákona rozumí průměr měsíčních příjmů domácnosti v rozhodném období. Měsíčním příjmem domácnosti je součet měsíčních příjmů členů domácnosti.

§ 3

Rozhodné období

- (1) Rozhodným obdobím pro posouzení rozhodných skutečností pro určení vzniku nároku na dávku je kalendářní měsíc, ve kterém byla podána žádost o dávku.
- (2) Rozhodným obdobím pro posouzení rozhodného příjmu pro určení vzniku nároku na dávku je období 3 kalendářních měsíců, které předcházejí kalendářnímu měsíci, ve kterém byla podána žádost o dávku.
- (3) Rozhodným obdobím pro posouzení rozhodných nákladů na bydlení pro určení vzniku nároku na dávku je
- a) období 3 kalendářních měsíců, které předcházejí kalendářnímu měsíci, ve kterém byla podána žádost o dávku, pokud se jedná o náklady na bydlení vzniklé na základě stejného právního titulu k bydlení, nebo
 - b) kalendářní měsíc, v němž byla podána žádost o dávku, pokud právní titul k bydlení členů domácnosti vznikl později než 3 měsíce před prvním dnem kalendářního měsíce, ve kterém byla podána žádost o dávku.
- (4) Rozhodným obdobím pro posouzení rozhodného příjmu a rozhodných nákladů na bydlení pro určení trvání nároku na dávku a její výši je období 3 kalendářních měsíců následujících po posledním kalendářním měsíci bezprostředně předchozího tříměsíčního rozhodného období.

§ 4

Příjem

- (1) Pro účely stanovení rozhodného příjmu se za příjem považují
- a) z příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob podle zákona o daních z příjmů a nejsou od této daně osvobozeny,
 - 1. příjmy ze závislé činnosti podle zákona o daních z příjmů, s výjimkou příjmů nezaopatřených dětí,
 - 2. příjmy ze samostatné výdělečné činnosti podle zákona o daních z příjmů, s výjimkou příjmů nezaopatřených dětí,
 - 3. příjmy z nájmu podle zákona o daních z příjmů,
 - 4. ostatní příjmy podle zákona o daních z příjmů,
 - b) z příjmů, které jsou podle zákona o daních z příjmů osvobozeny od daně z příjmů,
 - 1. příjem stanovený soudem v rámci plnění z vyživovací povinnosti nebo obdobná plnění poskytovaná ze zahraničí, s výjimkou uvedeného příjmu poskytnutého v rozhodném období z příjmů osoby, která se pro účely stanovení rozhodného příjmu považuje za člena stejné domácnosti s osobou, které toto výživné mělo být plněno,

2. příjem sjednaný dohodou rodičů bez schválení této dohody soudem v rámci plnění z vyživovací povinnosti nebo obdobná plnění poskytovaná ze zahraničí, s výjimkou uvedeného příjmu poskytnutého v rozhodném období z příjmů osoby, která se pro účely stanovení rozhodného příjmu považuje za člena stejné domácnosti s osobou, které toto výživné mělo být plněno; za tento příjem se považuje na první vyživované dítě 2 500 Kč a na každé další vyživované dítě 1 000 Kč, není-li tento příjem sjednán ve vyšší výši,
 3. výsluhové náležitosti a služební příspěvek na bydlení u vojáků z povolání a výsluhové nároky u příslušníků bezpečnostních sborů podle jiných právních předpisů,
 4. příjmy z úplatného převodu podílu v obchodní korporaci, s výjimkou příjmu z úplatného převodu cenného papíru, přesahuje-li doba mezi jeho nabytím a prodejem dobu 5 let,
 5. příjmy plynoucí jako náhrada za služebnost vzniklou ze zákona nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci podle jiného právního předpisu,
 6. náhrada mzdy, platu nebo odměny nebo sníženého platu nebo snížené odměny od prvního do čtrnáctého kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény podle jiných právních předpisů,
 7. odměna, odchodné, starobní důchod, důchod, příspěvek, naturální plnění a náhrada výdajů poskytované z rozpočtu Evropské unie poslanci nebo bývalému poslanci Evropského parlamentu, dále zaopatření a náhrada výdajů poskytované z rozpočtu Evropské unie pozůstalému manželovi nebo manželce a nezaopatřeným dětem v případě úmrtí poslance Evropského parlamentu,
 8. příjmy ze závislé činnosti vykonávané na území České republiky, plynoucí poplatníkům daně z příjmů fyzických osob, kteří jsou daňovými nerezidenty, od zaměstnavatelů se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí, podle zákona o daních z příjmů,
 9. zvláštní příplatek nebo příplatek za službu v zahraničí poskytovaný podle jiných právních předpisů vojákům z povolání a příslušníkům bezpečnostních sborů vyslaným v rámci jednotky mnohonárodních sil nebo mezinárodních bezpečnostních sborů mimo území České republiky po dobu působení v zahraničí,
- c) dávky nemocenského pojištění a důchodového pojištění,
- d) podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci,
- e) příjmy ze zahraničí obdobné příjmům uvedeným v písmenech a) až d) v částce, v jaké byly vyplaceny, popřípadě po odpočtu výdajů, daní z příjmů fyzických osob nebo obdobných daní v zahraničí a pojistného podle písmen a) a b), nebyly-li tyto příjmy už započteny podle písmen a) až d),
- f) dávky státní sociální podpory s výjimkou porodného, pohřebného a příspěvku na vysokoškolské studium, opakující se zaopatřovací příspěvek, odměna pěstouna a příspěvek při pěstounské péči,
- g) příjem plynoucí z důvodu péče o jinou fyzickou osobu, která má nárok na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách, je-li tato péče vykonávána fyzickou osobou, která není členem domácnosti,

h) mzdové nároky podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, a to v rozsahu, ve kterém je zaměstnavatel zaměstnancům nezúčtoval,

i) příjmy ze zahraničí obdobné příjmům podle písmen f) až h), a to za podmínek, v rozsahu a ve výši, v jaké se započítávají příjmy podle písmen f) až h).

(2) Příjmy podle odstavce 1 se za příjem považují po odpočtu výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, po odpočtu dalších výdajů odpočítávaných z takových příjmů podle zákona o daních z příjmů, po odpočtu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pokud nebyly pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění zahrnuty do těchto výdajů, a po odpočtu daně z příjmů fyzických osob připadající na tyto příjmy.

(3) Do rozhodného příjmu se započítává každý z příjmů podle odstavce 1 samostatně a žádný z takových příjmů nelze snížit o ztrátu z jiného druhu příjmů ani o ztrátu ze stejného druhu příjmů, k níž došlo za jiné období než za období, za něž se rozhodný příjem zjišťuje. Byla-li poplatníkovi daně z příjmů daň z příjmů doměřena nebo mu byl vrácen přeplatek na dani z příjmů podle zákona o daních z příjmů, příjem podle odstavce 1 se podle této změny daňové povinnosti upraví v tom rozhodném období, v němž k této změně došlo; to platí obdobně, jde-li o přeplatky nebo nedoplatky na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na pojistném na veřejné zdravotní pojištění.

(4) Příjmy podle odstavce 1

a) písm. a) bodu 1 a odstavce 1 písm. b) bodů 6 až 9 se započítávají v tom rozhodném období, v němž byly zúčtovány,

b) písm. b) bodů 1 a 2 se započítávají v tom rozhodném období, na které jsou stanoveny,

c) písm. b) bodů 3 až 5 a odstavce 1 písm. c), d), f) až h) se započítávají v tom rozhodném období, v němž byly vyplaceny.

(5) Příjmy ze zahraničí podle odstavce 1 se započtou v tom rozhodném období, v němž byly vyplaceny.

(6) Je-li příjem podle odstavce 1 vyplácen v cizí měně, přepočte se na českou měnu podle příslušného kurzu vyhlášeného Českou národní bankou platného k prvnímu dni rozhodného období, za které se zjišťuje rozhodný příjem. Pro přepočet měn, u nichž Česká národní banka nevyhlašuje příslušný kurz, se použije kurz této měny obvykle používaný bankami v České republice pro první den rozhodného období, za které se zjišťuje rozhodný příjem. Je-li příjem vyplacený v cizí měně předmětem daně z příjmů podle zákona o daních z příjmů, přepočte se na českou měnu způsobem stanoveným pro účely daně z příjmů.

§ 5

Příjem ze samostatné výdělečné činnosti

(1) Pro účely stanovení rozhodného příjmu se za příjem ze samostatné výdělečné činnosti a z příjmů podle § 4 odst. 1 písm. a) bodu 3 nebo 4 považuje za každý kalendářní měsíc jedna dvanáctina příjmů uvedených v daňovém přiznání za kalendářní rok, který bezprostředně předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá počátek období od 1. července do 30. června následujícího kalendářního roku, a to bez ohledu na to, kolik kalendářních měsíců člen domácnosti ve zdaňovacím období samostatnou výdělečnou činnost vykonával a zda tato činnost byla ve zdaňovacím období vykonávána jako hlavní samostatná výdělečná činnost nebo vedlejší samostatná výdělečná činnost. Hlavní samostatná výdělečná činnost a vedlejší samostatná výdělečná činnost se posuzují podle zákona o důchodovém pojištění. Jako příjem ze samostatné výdělečné činnosti hlavní se do rozhodného příjmu započítává vždy však nejméně 80 % průměrné hrubé měsíční mzdy v národním hospodářství. Jako příjem ze samostatné výdělečné činnosti vedlejší se do rozhodného příjmu započítává vždy jedna dvanáctina příjmů uvedených v daňovém přiznání za kalendářní rok, který bezprostředně předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá počátek období od 1. července do 30. června následujícího kalendářního roku.

(2) Při započítávání příslušných druhů příjmů se odstavec 1 nepoužije, pokud člen domácnosti v kalendářním měsíci, za který se příjmy zjišťují,

- a) měl samostatnou výdělečnou činnost přerušenu,
- b) měl samostatnou výdělečnou činnost ukončenou, nebo
- c) neměl příjmy podle § 4 odst. 1 písm. a) bodu 3 nebo 4.

(3) Vykonává-li člen domácnosti v rozhodném období samostatnou výdělečnou činnost, nebo má-li příjem podle § 4 odst. 1 písm. a) bodu 3 nebo 4, avšak v předchozím zdaňovacím období samostatnou výdělečnou činnost nevykonával, nebo neměl příjem podle § 4 odst. 1 písm. a) bodu 3 nebo 4, započítává se mu jako příjem z této činnosti do rozhodného příjmu za každý kalendářní měsíc, v němž

- a) vykonával samostatnou výdělečnou činnost jako hlavní samostatnou výdělečnou činnost, částka odpovídající 50 % průměrné hrubé měsíční mzdy v národním hospodářství,
- b) vykonával samostatnou výdělečnou činnost jako vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, částka odpovídající 10 % průměrné hrubé měsíční mzdy v národním hospodářství,
- c) měl člen domácnosti příjem podle § 4 odst. 1 písm. a) bodu 3 nebo 4, částka odpovídající 20 % průměrné hrubé měsíční mzdy v národním hospodářství.

(4) Vykonává-li člen domácnosti v rozhodném období samostatnou výdělečnou činnost v paušálním režimu, započítává se mu jako příjem z této činnosti do rozhodného příjmu

- a) v pásmu 1 podle zákona o daních z příjmů částka odpovídající průměrné hrubé měsíční mzdě v národním hospodářství,
- b) v pásmu 2 podle zákona o daních z příjmů částka odpovídající 1,5násobku průměrné hrubé měsíční mzdy v národním hospodářství a

c) v pásmu 3 podle zákona o daních z příjmů částka odpovídající dvojnásobku průměrné hrubé měsíční mzdy v národním hospodářství.

§ 6

Částka průměrné hrubé měsíční mzdy

(1) Částka průměrné hrubé měsíční mzdy v národním hospodářství se pro každý kalendářní rok stanoví jako jedna dvanáctina ze součtu průměrných hrubých měsíčních mezd v národním hospodářství vyhlášených Českým statistickým úřadem za období od 1. července předminulého kalendářního roku do 30. června minulého kalendářního roku a zaokrouhluje se na celé stokoruny dolů.

(2) Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „ministerstvo“) vyhlásí částku uvedenou v odstavci 1 sdělením ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv.

§ 7

Zranitelná osoba

(1) Zranitelnou osobou se pro účely tohoto zákona rozumí

- a) osoba starší 68 let,
- b) poživatel starobního důchodu,
- c) osoba invalidní ve druhém nebo třetím stupni,
- d) osoba pobírající peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem,
- e) rodič pečující o dítě mladší 4 let věku nebo osamělý rodič pečující o dítě mladší 7 let věku,
- f) osoba osobně pečující o dítě ve věku do 10 let závislé na pomoci jiné osoby ve stupni I nebo osoba osobně pečující o osobu závislou na pomoci jiné osoby ve stupni II nebo vyšším, a to pokud v žádosti o příspěvek na péči byla uvedena nebo po přiznání příspěvku na péči příslušnému orgánu ohlášena jako osoba poskytující pomoc,
- g) poživatel příspěvku na péči ve stupni II nebo vyšším,
- h) nezaopatřené dítě, nebo
- i) pozůstalý manžel nebo partner, se kterým uzavřel partnerství podle občanského zákoníku nebo registrované partnerství podle zákona o registrovaném partnerství (dále jen „partner“), a to po dobu 12 kalendářních měsíců od měsíce následujícího po měsíci, kdy jeho manžel nebo partner zemřel.

(2) Za zranitelnou osobu může být z důvodu péče o děti v rámci jedné domácnosti považován jen jeden z rodičů.

(3) Je-li pečujících osob podle odstavce 1 písm. f) o tutéž osobu více, lze za zranitelnou osobu považovat z tohoto důvodu pouze jednu pečující osobu, a to tu, která je určena jejich písemnou dohodou. Nedohodnou-li se, nelze za zranitelnou osobu z tohoto důvodu považovat žádnou z nich.

§ 8

Osamělý rodič

Za osamělého rodiče se nepovažuje ten, kdo má manžela, partnera nebo žije s druhem.

§ 9

Nezaopatřené dítě

Nezaopatřenost dítěte se posuzuje podle zákona o státní sociální podpoře.

§ 10

Domácnost a členové domácnosti

(1) Domácnost je tvořena členy domácnosti.

(2) Má se za to, že členy domácnosti jsou

- a) rodiče a jejich nezaopatřené děti; zletilé nezaopatřené dítě není členem domácnosti rodičů, pokud je členem domácnosti s manželem, s partnerem nebo jinou osobou, se kterou společně hradí náklady na své potřeby,
- b) manželé nebo partneři,
- c) rodiče a jejich nezletilé děti, které nejsou nezaopatřené,
- d) rodiče a jejich zletilé děti, pokud zletilé dítě s rodiči společně bydlí a není členem domácnosti s manželem, partnerem nebo jinou osobou, se kterou společně hradí náklady na své potřeby,
- e) jiné osoby, které společně s fyzickými osobami uvedenými v písmenu a), b), c) nebo d) bydlí a hradí společně s nimi náklady na své potřeby, nebo
- f) jiné fyzické osoby, které spolu bydlí a společně hradí náklady na své potřeby.

(3) Nezletilé nezaopatřené dítě, které bylo

- a) na základě rozhodnutí příslušného orgánu svěřeno do péče jednoho z rodičů, není členem domácnosti druhého rodiče,

b) rodičům svěřeno do společné nebo střídavé péče, je členem domácnosti rodiče určeného na základě písemného souhlasného prohlášení obou rodičů; toto souhlasné prohlášení mohou rodiče měnit nejdříve po uplynutí 3 kalendářních měsíců; v případě, že rodiče dětí svěřených do společné nebo střídavé péče nedají souhlasné prohlášení o tom, které domácnosti je dítě členem, považuje se dítě 3 kalendářní měsíce za člena domácnosti jednoho z rodičů a další 3 kalendářní měsíce za člena domácnosti druhého z rodičů.

(4) Za rodiče se pro účely tohoto zákona považuje i

a) osoba, již bylo nezaopatřené dítě svěřeno do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu,

b) manžel nebo partner rodiče, který má dítě v péči, nebo fyzické osoby, již bylo nezaopatřené dítě svěřeno do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu,

c) vdovec nebo vdova po rodiči, který měl dítě v péči, nebo fyzické osobě, již bylo nezaopatřené dítě svěřeno do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu, a to po dobu, po kterou o dítě pečují,

d) druh nebo družka rodiče, který má dítě v péči, nebo fyzické osoby, již bylo nezaopatřené dítě svěřeno do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu.

(5) Rozhodnutím příslušného orgánu o svěřením dítěte do péče nahrazující péči rodičů se pro účely tohoto zákona rozumí

a) rozhodnutí soudu o svěřením dítěte do péče jiné osoby,

b) rozhodnutí soudu o osvojení dítěte,

c) rozhodnutí soudu o předání dítěte do péče budoucího osvojitele,

d) rozhodnutí soudu o předání dítěte osvojiteli do péče před osvojením,

e) rozhodnutí soudu o jmenování fyzické osoby poručníkem dítěte,

f) rozhodnutí soudu o svěřením dítěte do pěstounské péče a do pěstounské péče na přechodnou dobu,

g) rozhodnutí soudu o svěřením dítěte do předpěstounské péče zájemci o pěstounskou péči,

h) rozhodnutí soudu o nařízení předběžného opatření o péči o dítě,

i) vyjádření obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle § 16a odst. 3 zákona o sociálně-právní ochraně dětí, a to po dobu, po kterou probíhá soudní řízení o pěstounské péči, předpěstounské péči nebo o jmenování poručníka dítěti.

(6) Pokud lze osobu považovat za člena dvou nebo více domácností, Úřad práce stanoví, ve které domácnosti bude tato osoba považována za člena pro účely nároku na dávku, s přihlédnutím k vyživovacím povinnostem a k tomu, kde osoba bydlí a s kým společně hradí náklady na své potřeby. Osamělý rodič, který spolu se svým

nezaopatřeným dítětem bydlí společně se svým rodičem, se posuzuje i s dítětem společně s tímto rodičem.

(7) Za osoby, které spolu společně bydlí, se považují osoby uvedené v odstavci 2, i pokud se přechodně zdržuje některá z nich mimo byt nebo jiný prostor k bydlení, který užívají k bydlení, z důvodů

- a) studia,
- b) zdravotních nebo pracovních, nebo
- c) výkonu dobrovolnické činnosti.

§ 11

Zvláštní ustanovení o členech domácnosti

(1) Nezletilé dítě, které není nezaopatřeným dítětem a které uzavřelo smlouvu o poskytování ochrany a pomoci v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí, tvoří jednočlennou domácnost.

(2) Za člena domácnosti se nepovažuje

- a) dítě, které je na základě rozhodnutí příslušného orgánu nebo dohody s rodičem v plném přímém zaopatření ústavu nebo jiného zařízení pro péči o děti a mládež; za plné přímé zaopatření se považuje zaopatření v ústavu nebo jiném zařízení pro péči o děti a mládež, poskytuje-li tento ústav nebo jiné zařízení dětem stravování, ubytování a ošacení,
- b) osoba, která je ve vazbě, ve výkonu ochranného opatření zabezpečovací detence, nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, a osoba, která vykonává ochranné léčení ústavní.

(3) Osoba uvedená v odstavci 2 se nepovažuje za člena domácnosti ode dne následujícího po uplynutí prvního kalendářního měsíce po měsíci, ve kterém nastala skutečnost podle odstavce 2.

§ 12

Částka životního minima domácnosti

(1) Částkou životního minima domácnosti se pro stanovení nároku na dávku a její výše rozumí součet částek životního minima stanovených pro jednotlivé členy domácnosti zákonem o životním a existenčním minimu.

(2) Pokud je člen domácnosti posuzován společně s dalšími členy domácnosti, použije se § 3 odst. 1 zákona o životním a existenčním minimu obdobně.

§ 13

Veřejná služba

Veřejnou službou se pro účely tohoto zákona rozumí činnosti směřující k zachování a obnovení, případně rozvíjení pracovních návyků, schopností a dovedností člena domácnosti, které spočívají v pomoci Úřadu práce, obcím nebo dalším osobám zejména v oblastech jednoduché administrativy, zlepšování životního prostředí, udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství nebo pomoci v oblasti kulturního a sportovního rozvoje a sociální péče.

§ 14

Pracovní aktivita

(1) Člen domácnosti je pracovně aktivním, pokud je

- a) v základním pracovněprávním vztahu, služebním poměru nebo jiném obdobném vztahu alespoň v rozsahu 30 hodin měsíčně,
- b) osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona o důchodovém pojištění,
- c) osobou s nárokem na odměnu pěstouna, osobou pečující o nezletilé nezaopatřené dítě poskytující nezprostředkovanou pěstounskou péči nebo osobou, která má dítě svěřeno do péče podle § 953 občanského zákoníku, pokud má toto dítě nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí, a to nejdéle po dobu 2 let od prvního dne kalendářního měsíce, za který poprvé náležel příspěvek na úhradu potřeb dítěte; podmínka nároku na příspěvek na úhradu potřeb dítěte se považuje za splněnou po dobu, po kterou tento příspěvek nenáleží z důvodu souběhu s důchodem nebo výživným stanoveným soudem.

(2) Člen domácnosti se považuje pro účely tohoto zákona za pracovně aktivního, pokud je

- a) veden v evidenci uchazečů o zaměstnání podle zákona o zaměstnanosti (dále jen „uchazeč o zaměstnání“), nebo
- b) uznán dočasně práce neschopným nebo z důvodu nemoci nebo úrazu není schopen vykonávat pracovní aktivitu podle § 52, s výjimkou člena domácnosti, který je vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání z důvodu nesplnění oznamovací povinnosti nebo povinnosti doložit skutečnosti podle § 27 odst. 3 zákona o zaměstnanosti nebo z důvodu neplnění povinnosti uchazeče o zaměstnání dodržovat režim dočasné neschopnosti uchazeče o zaměstnání plnit povinnosti uchazeče o zaměstnání z důvodu nemoci nebo úrazu, nebo člena domácnosti, který neplní povinnost podle § 53 odst. 3.

ČÁST DRUHÁ

Základní podmínky nároku na dávku

§ 15

Osobní rozsah pro nárok na dávku

(1) Osoba má při splnění podmínek stanovených tímto zákonem nárok na dávku, pokud má v České republice bydliště a pokud

- a) má na území České republiky trvalý pobyt; podmínku trvalého pobytu na území České republiky může ministerstvo v odůvodněných případech prominout,
- b) jí byla udělena doplňková ochrana,
- c) je rodinným příslušníkem státního občana České republiky a byla jí vydána pobytová karta rodinného příslušníka občana jiného členského státu Evropské unie nebo jí bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky,
- d) je rodinným příslušníkem cizince s uděleným trvalým pobytem na území České republiky a bylo jí vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky,
- e) je osobou, jejíž nárok vyplývá z přímo použitelných předpisů Evropské unie²⁾, nebo je osobou, která má právo na rovné zacházení podle předpisů Evropské unie¹⁾, a je zároveň osobou zaměstnanou, samostatně výdělečně činnou, anebo osobou ponechávající si takové postavení⁴⁾,
- f) je občanem jiného členského státu Evropské unie, který je hlášen na území České republiky k pobytu podle jiného právního předpisu po dobu delší než 3 měsíce,
- g) je rodinným příslušníkem osoby uvedené v písmenu e) nebo f) a má právo na rovné zacházení podle předpisů Evropské unie,
- h) je nezletilým cizincem svěřeným na území České republiky do péče nahrazující péči rodičů,
- i) je cizincem, který je držitelem povolení k trvalému pobytu s přiznaným právním postavením dlouhodobě pobývajícího rezidenta v Evropské unii na území jiného členského státu Evropské unie a bylo mu vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky, nebo jeho rodinným příslušníkem, kterému bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky podle zákona o pobytu cizinců,
- j) je cizincem, kterému nárok na dávku vyplývá z mezinárodní smlouvy, která je součástí právního řádu.

(2) Podmínka bydliště se neuplatní u osob uvedených v odstavci 1 písm. e).

(3) Za osobu, která má bydliště na území České republiky, se považuje osoba, která se zde dlouhodobě zdržuje, vykonává zde výdělečnou činnost, žije zde s rodinou, plní zde povinnou školní docházku nebo se zde soustavně připravuje na budoucí povolání anebo existují jiné významné důvody, zájmy nebo aktivity, jejichž vzájemná souvislost dokládá sepětí této osoby s Českou republikou.

(4) Nárok na dávku, jejíž součástí je pouze bonus na dítě, má při splnění podmínek stanovených tímto zákonem také osoba, která má v České republice bydliště a která je

- a) cizincem, kterému byla vydána zaměstnanecká karta podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky,
- b) cizincem podle § 98 písm. u) zákona o zaměstnanosti,
- c) cizincem, kterému byla vydána alespoň na dobu 9 měsíců karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance nebo karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance jiného členského státu Evropské unie a je převeden do obchodní korporace nebo odštěpného závodu se sídlem na území České republiky,
- d) cizincem, kterému bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem vědeckého výzkumu podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky,
- e) cizincem, kterému bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky,
- f) rodinným příslušníkem cizince uvedeného v písmenech a) až e), pokud mu bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky.

§ 16

Fyzické osoby bez nároku na dávku

Člen jednočlenné domácnosti, který není zranitelnou osobou, má nárok na dávku, jen je-li pracovně aktivní.

§ 17

Vyloučení členů domácnosti z nároku na dávku

(1) Členové domácnosti nemají nárok na dávku, pokud některý člen nebo členové domácnosti mají nebo v období 12 měsíců přede dnem podání žádosti o dávku některý člen nebo členové domácnosti měli ve vlastnictví nebo podílovém spoluvlastnictví celou stavbu pro bydlení nebo pozemek, jehož je stavba pro bydlení součástí. Za stavbu pro bydlení se pro účely tohoto zákona považuje i jednotka, jejíž součástí je byt, nebo stavba pro rodinnou rekreaci. Ke stavbám pro bydlení, ke kterým vlastnické právo členovi nebo členům domácnosti zaniklo v období 12 měsíců přede dnem podání žádosti z důvodu exekuce, se nepřihlíží.

(2) Pro účely nároku na dávku se podle odstavce 1 nepřihlíží k jedné stavbě pro bydlení, kterou členové domácnosti užívají ke svému bydlení. Pro účely nároku na dávku se podle odstavce 1 dále nepřihlíží k jedné stavbě pro bydlení, kterou členové domácnosti neužívají ke svému bydlení, a to po dobu 3 let ode dne, ve kterém došlo k prvnímu podání žádosti o dávku, nebo od nabytí této stavby do vlastnictví nebo podílového spoluvlastnictví v průběhu poskytování dávky nebo od kalendářního měsíce zahrnutí nového člena do domácnosti pro účely nároku na dávku, který uvedenou nemovitou věc vlastní.

(3) Členové domácnosti nemají nárok na dávku, pokud jsou vlastníky nebo spoluvlastníky více než jednoho osobního automobilu na každého zletilého člena domácnosti.

(4) Členové domácnosti nemají nárok na dávku, pokud souhrn všech peněžních prostředků ve vlastnictví všech členů domácnosti přesahuje

- a) 200 000 Kč u jednočlenné domácnosti,
- b) 250 000 Kč u dvoučlenné domácnosti,
- c) 300 000 Kč u tříčlenné domácnosti,
- d) 350 000 Kč u čtyřčlenné domácnosti, nebo
- e) 400 000 Kč u pětičlenné nebo vícečlenné domácnosti.

(5) Za peněžní prostředky ve vlastnictví členů domácnosti se pro účely tohoto zákona považují i peněžní prostředky evidované na jejich účtech u bank, zahraničních bank, spořitelních a úvěrních družstev, institucí elektronických peněz, zahraničních institucí elektronických peněz, vydavatelů elektronických peněz malého rozsahu, platebních institucí, zahraničních platebních institucí a poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu (dále jen „banka a jiná obdobná instituce“).

(6) Za peněžní prostředky se pro účely tohoto zákona nepovažují

- a) peněžní prostředky na daňově podporovaných produktech spoření na stáří a daňově podporovaném pojištění dlouhodobé péče,
- b) peněžní prostředky na produktech stavebního spoření se státním příspěvkem,
- c) peněžní prostředky získané z prostředků fundace a
- d) peněžní prostředky z veřejných sbírek podle zákona o veřejných sbírkách.

ČÁST TŘETÍ

Složky dávky

HLAVA I

Složky dávky

§ 18

Složky dávky

(1) Dávka je tvořena 1 až 4 složkami, kterými jsou

- a) složka zohledňující náklady na bydlení (dále jen „složka na bydlení“),
- b) složka zohledňující náklady na živobytí (dále jen „složka na živobytí“),
- c) složka zohledňující řádnou výchovu nezaopatřeného dítěte (dále jen „bonus na dítě“) a
- d) složka zohledňující příjmy z pracovní aktivity (dále jen „pracovní bonus“).

(2) Výše dávky na kalendářní měsíc se stanoví jako součet jednotlivých složek dávky, který se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

HLAVA II

Složka na bydlení

§ 19

Složka na bydlení

(1) Složka na bydlení je součástí dávky, pokud

- a) má nejméně jeden z členů domácnosti právní titul k bydlení v bytě nebo v jiném prostoru k bydlení, ve kterém bydlí,
- b) náklady na bydlení v bytě nebo v jiném prostoru k bydlení, ve kterém členové domácnosti bydlí, přesahují určenou část rozhodného příjmu domácnosti a současně tato část není vyšší než rozhodné náklady na bydlení a
- c) byt nebo jiný prostor k bydlení, ve kterém členové domácnosti bydlí, splňuje podmínky podle § 20 nebo 22.

(2) Určenou částí rozhodného příjmu je součin rozhodného příjmu a koeficientu 0,30.

(3) Přesahuje-li podíl rozhodného příjmu a částky životního minima domácnosti hodnotu 2, je určená část rozhodného příjmu domácnosti součet částky podle odstavce 2 a částky určené jako součin částky, o kterou rozhodný příjem převyšuje dvojnásobek výše částky životního minima domácnosti, a koeficientu 0,1.

§ 20

Byt

Pro vznik a trvání nároku na dávku musí byt, ve kterém členové domácnosti bydlí, splňovat tyto požadavky:

- a) je podle stavebních předpisů jako byt zkolaudován,
- b) je uzavíratelný a uzamykatelný, je osazen funkčními dveřmi a okny,

- c) má alespoň jednu obytnou místnost, která splňuje požadavky stavebního zákona,
- d) má v bytě samotném nebo v jeho příslušenství neomezeně přístupným osobám užívajícím byt k bydlení záchod a koupelnu, které jsou provozuschopné,
- e) má vyčleněný prostor na vaření a přípravu jídla,
- f) je napojen na zdroj pitné vody nebo má zajištěn neomezený přístup k pitné vodě,
- g) je v souladu s energetickým zákonem připojen k distribuční soustavě elektřiny nebo k výrobně elektřiny, a má tak zajištěn neomezený přímý přístup k elektrické energii,
- h) má zajištěno dostatečné větrání obytných místností venkovním vzduchem a vytápění v souladu s normovými hodnotami a s možností regulace vnitřní teploty,
- i) nemá závady ohrožující život nebo zdraví osob a
- j) byla v něm řádně provedena protiepidemická opatření, byla-li nařízena.

§ 21

Posuzování bytu

- (1) Má-li Úřad práce při vyhodnocování nároku na dávku nebo v průběhu výplaty dávky pochybnost, zda byt splňuje požadavky podle § 20, provede šetření na místě za účelem posouzení těchto skutečností. Posouzení, zda byt splňuje požadavek podle § 20 písm. i), provádí pro účely tohoto zákona na dožádání Úřadu práce obecní stavební úřad. Posouzení, zda byt splňuje požadavek podle § 20 písm. j), provádí pro účely tohoto zákona na dožádání Úřadu práce orgán ochrany veřejného zdraví. Při provádění posouzení podle vět druhé a třetí se postupuje podle kontrolního řádu.
- (2) Pokud Úřad práce zjistí, že byt nesplňuje některý z požadavků podle § 20, stanoví příjemci dávky lhůtu, ve které má zjednat nápravu tohoto stavu, pokud je zjednání nápravy možné.
- (3) Úřad práce informuje bezodkladně o skutečnosti, že byt nesplňuje některý z požadavků podle § 20, a o lhůtě ke zjednání nápravy podle odstavce 2
- a) příjemce dávky, kterého současně informuje o případných následcích podle § 34 odst. 4,
 - b) vlastníka bytu,
 - c) obecní úřad obce s rozšířenou působností a pověřený obecní úřad s podnětem k zahájení sociální práce za účelem řešení bytové situace osob, které obývají tento byt,
 - d) orgán sociálně-právní ochrany dětí, pokud je členem domácnosti nezletilé dítě.

Jiný prostor k bydlení

(1) Jiným prostorem k bydlení je ubytovací zařízení, prostor k bydlení pobytové sociální služby podle zákona o sociálních službách, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí, stavba pro individuální nebo rodinnou rekreaci a jiný než obytný prostor.

(2) Ubytovacím zařízením je zařízení určené k poskytování ubytovacích služeb podle § 21a zákona o ochraně veřejného zdraví, jemuž byl příslušným orgánem ochrany veřejného zdraví schválen provozní řád a ubytování v něm je poskytováno na dobu delší než 2 měsíce v období 6 měsíců po sobě jdoucích.

(3) Za stavbu pro individuální nebo rodinnou rekreaci se pro nárok na dávku považuje stavba, která plní tyto požadavky:

- a) je samostatně vymezeným uzamykatelným prostorem,
- b) má minimálně jednu obytnou místnost,
- c) svou polohou, velikostí a stavebním uspořádáním splňuje přiměřeně technické požadavky na stavby podle § 145 odst. 1 stavebního zákona, a podle § 19 odst. 1, 2 a 4, § 20 odst. 1 a 6, § 38 odst. 1, § 47 a podle bodu 1 přílohy č. 3 k vyhlášce č. 146/2024 Sb., o požadavcích na výstavbu, a
- d) má neomezený přístup k pitné vodě a záchod, který je provozuschopný.

(4) Za jiný než obytný prostor se pro nárok na dávku považuje prostor, který plní tyto požadavky:

- a) má povahu samostatně vymezeného uzamykatelného prostoru,
- b) má minimálně jednu obytnou místnost,
- c) svou polohou, velikostí a stavebním uspořádáním splňuje přiměřeně technické požadavky na stavby podle § 145 odst. 1 stavebního zákona, a podle § 19 odst. 1, 2 a 4, § 20 odst. 1 a 6, § 37 odst. 3, § 38 odst. 1, § 47 a bodu 1 přílohy č. 3 k vyhlášce č. 146/2024 Sb., o požadavcích na výstavbu, a
- d) má neomezený přístup k pitné vodě a záchod, který je provozuschopný.

(5) Posouzení, zda stavba pro individuální nebo rodinnou rekreaci nebo jiný než obytný prostor splňuje požadavky podle odstavců 3 a 4, provádí pro účely tohoto zákona na dožádání Úřadu práce obecní stavební úřad. Při provádění posouzení se postupuje podle kontrolního řádu.

(6) Úřad práce informuje bezodkladně o skutečnosti, že člen domácnosti užívající k bydlení jiný než obytný prostor nebo ubytovací zařízení požádal o dávku, pověřený obecní úřad nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností anebo újezdní úřad příslušný podle místa pobytu členů této domácnosti s podnětem k zahájení sociální práce za účelem řešení bytové situace členů této domácnosti.

Náklady na bydlení za užívání bytu

(1) Za náklady na bydlení za užívání bytu se v případě bytu ve vlastnictví nebo spoluvlastnictví člena domácnosti, bytu užívaného na základě členství člena domácnosti v bytovém družstvu nebo bytu užívaného na základě služebnosti bytu považuje částka, která je součtem příslušné částky vlastnického paušálu a příslušné částky

a) energetického paušálu v případě domácnosti s příjmy ve výši 1,43násobku částky životního minima domácnosti nebo vyššími, nebo

b) skutečných nákladů na energie v případě domácnosti s příjmy do výše 1,43násobku částky životního minima domácnosti, maximálně však do výše 1,2násobku částky energetického paušálu.

(2) Náklady na energie se pro účely tohoto zákona rozumí náklady na plyn, elektřinu, dálkové vytápění, centralizované poskytování teplé vody a na tuhá paliva, topné oleje a další obdobná paliva (dále jen „tuhá paliva“).

(3) Za náklady na bydlení za užívání bytu se v případě užívání bytu na základě jiného právního titulu k bydlení považuje částka, která je součtem částky uhrazeného nájemného nebo ceny ubytování, maximálně však ve výši příslušné částky normativního nájemného a příslušné částky

a) energetického paušálu v případě domácnosti s příjmy ve výši 1,43násobku částky životního minima domácnosti nebo vyššími, nebo

b) skutečných nákladů na energie v případě domácnosti s příjmy do výše 1,43násobku částky životního minima domácnosti, maximálně však do výše 1,2násobku částky energetického paušálu.

(4) Příslušnou částkou normativního nájmu, vlastnického paušálu nebo energetického paušálu je částka odpovídající počtu členů domácnosti, tomu, zda jsou všichni členové zranitelnými osobami, a kategorii obce podle § 29 odst. 1.

(5) Pokud bydlí v jednom bytě nebo jiném prostoru k bydlení členové více domácností, tvoří náklady na bydlení členů domácnosti ve vztahu k jejich nároku na dávku příslušný podíl z nákladů na bydlení za celý byt nebo jiný prostor k bydlení, který je určen jako násobek podílu počtu členů domácnosti na celkovém počtu osob užívajících tentýž byt nebo jiný prostor k bydlení a nákladů na bydlení za celý byt nebo jiný prostor k bydlení, a to bez ohledu na to, jestli o dávku žádají členové všech domácností.

Náklady na bydlení za užívání jiného prostoru k bydlení

(1) Za náklady na bydlení za užívání jiného prostoru k bydlení se v případě jiného prostoru k bydlení ve vlastnictví nebo spoluvlastnictví člena domácnosti, jiného prostoru k bydlení užívaného na základě členství člena domácnosti v bytovém družstvu nebo jiného prostoru k bydlení užívaného na základě služebnosti považuje částka, která je

součtem 80 % příslušné částky vlastnického paušálu a celé příslušné částky

a) energetického paušálu v případě domácnosti s příjmy ve výši 1,43násobku částky životního minima domácnosti nebo vyššími, nebo

b) skutečných nákladů na energie v případě domácnosti s příjmy do výše 1,43násobku částky životního minima domácnosti, maximálně však do výše 1,2násobku částky energetického paušálu.

(2) Za náklady na bydlení za užívání jiného prostoru k bydlení se v případě, že je jiný prostor k bydlení užíván na základě jiného právního titulu, považuje částka, která je součtem ceny ubytování nebo uhrazeného nájemného, maximálně však 80 % příslušné částky normativního nájemného, a celé příslušné částky

a) energetického paušálu v případě domácnosti s příjmy ve výši 1,43násobku částky životního minima domácnosti nebo vyššími, nebo

b) skutečných nákladů na energie v případě domácnosti s příjmy do výše 1,43násobku částky životního minima domácnosti, maximálně však do výše 1,2násobku částky energetického paušálu.

§ 25

Náklady na bydlení v případě ubytovacích zařízení

Za náklady na bydlení za užívání jiného prostoru k bydlení v případě ubytování v ubytovacím zařízení se považuje částka, která je součtem ceny ubytování nebo uhrazeného nájemného, maximálně však 80 % příslušné částky normativního nájemného, a celé příslušné částky

a) energetického paušálu v případě domácnosti s příjmy ve výši 1,43násobku částky životního minima domácnosti nebo vyššími, nebo

b) skutečných nákladů na energie v případě domácnosti s příjmy do výše 1,43násobku částky životního minima domácnosti, maximálně však do výše 1,2násobku částky energetického paušálu.

§ 26

Zápočet některých nákladů na bydlení

(1) Do výše nájemného nebo ceny ubytování se započítají rovněž náklady za plnění poskytované s užíváním bytu, s výjimkou dálkového vytápění, nejsou-li součástí nájemného nebo ceny ubytování.

(2) Náklady na energie se pro účely tohoto zákona rozumí náklady na plyn, elektřinu, dálkové vytápění, centralizované poskytování teplé vody a na tuhá paliva.

(3) Pro zjištění skutečných nákladů na energie se započítávají i částky, které byly v rozhodném období zaplacený

jako záloha, nebo byly v tomto období vyúčtovány i za období delší. Byly-li uvedené částky vráceny, odečtou se z nákladů.

(4) V případě, že domácnost s rozhodným příjmem do výše 1,43násobku částky životního minima využívá tuhá paliva, započítá se do nákladů na energie za kalendářní měsíc částka

- a) 1 500 Kč pro jednočlennou domácnost,
- b) 2 000 Kč pro dvoučlennou domácnost,
- c) 2 500 Kč pro tříčlennou domácnost,
- d) 3 000 Kč pro čtyřčlennou domácnost,
- e) 3 500 Kč pro pětičlennou nebo vícečlennou domácnost.

(5) Jsou-li všichni členové domácnosti zranitelnými osobami, činí výše částky, která se započítá do nákladů na energie za kalendářní měsíc, 1,4násobek částek uvedených v odstavci 4.

§ 27

Zvýšení částek, které se započítávají za tuhá paliva

(1) Vláda může nařízením zvýšit částky, které se započítávají za tuhá paliva, a to v návaznosti na růst nákladů na tuhá paliva vyjádřený růstem indexu spotřebitelských cen tuhých paliv za domácnosti celkem ve stanoveném rozhodném období za podmínky, že příslušný index vzroste od počátku rozhodného období alespoň o 5 %. Růst indexu spotřebitelských cen tuhých paliv za domácnosti celkem se zjišťuje z údajů Českého statistického úřadu. Částky mohou být zvýšeny maximálně o částku odpovídající pětinašobku příslušného indexu.

(2) Rozhodné období podle odstavce 1 se určuje tak, že prvním měsícem tohoto období je kalendářní měsíc následující po posledním měsíci předchozího rozhodného období při posledním zvýšení částek za tuhá paliva a posledním měsícem rozhodného období pro zvýšení částek za tuhá paliva je kalendářní měsíc, který o 3 měsíce předchází měsíc nabytí účinnosti nařízení vlády, kterým se zvyšují částky za tuhá paliva.

§ 28

Normativní nájemné

(1) Normativní nájemné vyhlásí ministerstvo sdělením vždy pro období kalendářního roku, a to jako součet částky úrovně pátého decilu uhrazených výší nájemného a podnájemného v bytech příjemci dávky v období 1. ledna až 31. srpna předcházejícího kalendářnímu roku, na který se normativní nájemné stanoví, a to podle počtu členů domácnosti v kategorii jednočlenná domácnost, dvoučlenná domácnost, tříčlenná domácnost, čtyřčlenná domácnost anebo pěti nebo vícečlenná domácnost, a podle rozdělení obcí podle počtu obyvatel v kategorii Praha a

Brno, obec s alespoň 70 000 obyvateli nebo obec do 69 999 obyvatel, a částky určené na úhradu nákladů spojených s užíváním bytu, která činí

- a) 880 Kč pro jednočlennou domácnost,
- b) 1 240 Kč pro dvoučlennou domácnost,
- c) 1 600 Kč pro tříčlennou domácnost,
- d) 1 710 Kč pro čtyřčlennou domácnost,
- e) 1 820 Kč pro pětičlennou nebo vícečlennou domácnost.

(2) Vláda může nařízením stanovit, že se ve vazbě na vývoj mezd a spotřebitelských cen pro stanovení normativního nájemného použije namísto částky uvedené v odstavci 1 částka úrovně čtvrtého nebo šestého decilu uhrazených výší nájemného a podnájemného v bytech příjemci dávky v období 1. ledna až 31. srpna přecházejícího kalendářního roku, na který se normativní nájemné stanoví.

§ 29

Normativní nájemné pro zranitelné osoby

Normativní nájemné pro domácnost, jejíž všichni členové domácnosti jsou zranitelnými osobami, vyhlásí ministerstvo sdělením vždy pro období kalendářního roku, a to jako součet částky úrovně sedmdesátého pátého percentilu uhrazených výší nájemného a podnájemného v bytech příjemci dávky v období 1. ledna až 31. srpna předcházejícího kalendářního roku, na který se normativní nájemné stanoví, a to podle počtu členů domácnosti v kategorii jednočlenná domácnost, dvoučlenná domácnost, tříčlenná domácnost, čtyřčlenná domácnost anebo pěti nebo vícečlenná domácnost, a podle rozdělení obcí podle počtu obyvatel v kategorii Praha a Brno, obec s alespoň 70 000 obyvateli nebo obec do 69 999 obyvatel, a částky určené na úhradu nákladů spojených s užíváním bytu, která činí

- a) 1 310 Kč pro jednočlennou domácnost,
- b) 1 770 Kč pro dvoučlennou domácnost,
- c) 2 230 Kč pro tříčlennou domácnost,
- d) 2 370 Kč pro čtyřčlennou domácnost,
- e) 2 380 Kč pro pětičlennou nebo vícečlennou domácnost.

§ 30

Změna výše částek určených na úhradu nákladů spojených s užíváním bytu

(1) Vláda může nařízením zvýšit částky určené na úhradu nákladů spojených s užíváním bytu, a to v návaznosti na vývoj nákladů spojených s užíváním bytu vyjádřený indexem spotřebitelských cen ostatních služeb souvisejících s bydlením za domácnosti celkem ve stanoveném rozhodném období za podmínky, že příslušný index vzroste od počátku rozhodného období alespoň o 5 %. Růst indexu spotřebitelských cen ostatních služeb souvisejících s bydlením za domácnosti celkem se zjišťuje z údajů Českého statistického úřadu. Částky mohou být zvýšeny maximálně o částku odpovídající pětinásobku příslušného indexu.

(2) Rozhodné období podle odstavce 1 se určuje tak, že prvním měsícem tohoto období je kalendářní měsíc následující po posledním měsíci předchozího rozhodného období při posledním zvýšení částek určených na úhradu nákladů spojených s užíváním bytu a posledním měsícem rozhodného období pro zvýšení částek určených na úhradu nákladů spojených s užíváním bytu je kalendářní měsíc, který o 3 měsíce předchází měsíci nabytí účinnosti nařízení vlády, kterým se zvyšují částky určené na úhradu nákladů spojených s užíváním bytu.

§ 31

Vlastnický paušál

(1) Vlastnickým paušálem se pro účely tohoto zákona rozumí částka, která se stanoví pro účely stanovení výše částky bydlení a ve které jsou zohledněny náklady na údržbu nemovitosti a náklady spojené s užíváním nemovitosti.

(2) Vlastnický paušál se vypočte jako součet

- a) 30 % částky úrovně pátého decilu uhrazených výší nájemného a podnájemného v bytech příjemci dávky normativního nájemného podle § 28 nebo 30 % částky úrovně sedmdesátého pátého percentilu uhrazených výší nájemného a podnájemného v bytech příjemci dávky podle § 29, jsou-li všichni členové domácnosti zranitelnými osobami, a
- b) částky určené na úhradu nákladů spojených s užíváním bytu podle § 28 nebo podle § 29, jsou-li všichni členové domácnosti zranitelnými osobami.

§ 32

Energetický paušál

(1) Energetickým paušálem se pro účely tohoto zákona rozumí částka, která se stanoví pro určení výše nákladů na bydlení, ve které jsou zohledněny náklady na elektrickou energii, plyn, tuhá paliva, dálkové vytápění a centralizované poskytování teplé vody.

(2) Výše energetického paušálu činí

- a) 2 300 Kč pro jednočlennou domácnost,

- b) 2 800 Kč pro dvoučlennou domácnost,
- c) 3 300 Kč pro tříčlennou domácnost,
- d) 3 800 Kč pro čtyřčlennou domácnost, nebo
- e) 4 300 Kč pro pětičlennou a vícečlennou domácnost.

(3) Jsou-li všichni členové domácnosti zranitelnými osobami, činí výše energetického paušálu částku 1,4násobku částek podle odstavce 1.

§ 33

Změna výše částek energetického paušálu

(1) Vláda může nařízením upravit výši částek energetického paušálu, a to v návaznosti na vývoj nákladů na energie vyjádřený indexem spotřebitelských cen elektrické a tepelné energie, plynu a ostatních paliv za domácnosti celkem ve stanoveném rozhodném období, pokud příslušný index vzroste od počátku rozhodného období alespoň o 5 %. Částky mohou být zvýšeny maximálně o částku odpovídající pětinásobku příslušného indexu. Při stanovení částek se může přihlídnout rovněž k vývoji skutečných nákladů na energie dokládaných domácnostmi s příjmy do 1,43násobku částky životního minima domácnosti, pokud se mediánová hodnota těchto nákladů výrazně liší od stanoveného energetického paušálu.

(2) Rozhodné období podle odstavce 1 se určuje tak, že prvním měsícem tohoto období je kalendářní měsíc následující po posledním měsíci předchozího rozhodného období při posledním zvýšení částek energetického paušálu a posledním měsícem rozhodného období pro zvýšení částek energetického paušálu je kalendářní měsíc, který o 3 měsíce předchází měsíc nabytí účinnosti nařízení vlády, kterým se zvyšují částky energetického paušálu.

(3) Růst indexu spotřebitelských cen elektrické a tepelné energie, plynu a ostatních paliv za domácnosti celkem se zjišťuje z údajů Českého statistického úřadu.

(4) Vláda může upravit výši částek energetického paušálu, pokud z odhadu průměrného navýšení úrovně nákladů na energie za požadované období vyplývá významná změna průměrné úrovně nákladů na energie, a to s účinností od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení a maximálně v rozsahu tohoto odhadu.

(5) Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s Energetickým regulačním úřadem poskytne ministerstvu odhad průměrného navýšení úrovně nákladů na energie za požadované období, pokud ho k tomu ministerstvo vyzve.

§ 34

Výše složky na bydlení

(1) Měsíční výše složky na bydlení je rovna rozdílu mezi rozhodnými náklady na bydlení a určenou částí rozhodného příjmu domácnosti.

(2) Pokud je členem domácnosti osoba, která nemá nárok na dávku z důvodů, že není pracovně aktivní a zároveň není zranitelnou osobou, vypočte se v případě složky na bydlení výše složky bez zohlednění této osoby, jde-li o náklady na bydlení pro tuto domácnost.

(3) Znemožní-li člen domácnosti opakovaně posouzení skutečností podle § 20 nebo 22, činí výše složky na bydlení 0 Kč.

(4) Nejedná-li příjemce ve stanovené lhůtě nápravu podle § 21 odst. 2, činí výše složky na bydlení 0 Kč, a to od počátku čtvrtého kalendářního měsíce následujícího po dni, ve kterém tato lhůta uplynula. Dojde-li však ke zjednání nápravy alespoň do posledního dne třetího kalendářního měsíce následujícího po dni, ve kterém tato lhůta uplynula, věta první se nepoužije a řízení o snížení výše dávky nebo odejmutí dávky z tohoto důvodu se nezahájí a již zahájené řízení se zastaví.

HLAVA III

Složka na živobytí

§ 35

Složka na živobytí

Složka na živobytí je součástí dávky, pokud rozhodný příjem domácnosti nepřevyšuje součin částky životního minima domácnosti a koeficientu 1,43.

§ 36

Výše složky na živobytí

(1) Složka na živobytí činí rozdíl mezi součtem částek na životní potřeby členů domácnosti a rozhodným příjmem domácnosti, od kterého se odečte 30 % tohoto příjmu.

(2) Částka na životní potřeby člena domácnosti činí

- a) u nezaopatřeného dítěte částku životního minima podle zákona o životním a existenčním minimu,
- b) u osoby, která není uvedena v písmenu a), je pracovně aktivní nebo je zranitelnou osobou, částku existenčního minima podle zákona o životním a existenčním minimu,
- c) u osoby, která není uvedena v písmenu a) nebo b), 0 Kč.

(3) Částka na životní potřeby osoby uvedené v odstavci 2 písm. b) se v kalendářním měsíci, ve kterém osoba plní

podpůrný plán, a v kalendářních měsících předcházejících zpracování podpůrného plánu navyšuje o rozdíl mezi životním minimem osoby a existenčním minimem.

(4) Částka na životní potřeby osoby uvedené v odstavci 2 písm. a) nebo b) se v případech, kdy její zdravotní stav vyžaduje podle potvrzení příslušného odborného lékaře dietní stravování, které vyžaduje zvýšené náklady na stravování, navyšuje měsíčně o částku, kterou pro jednotlivé typy diet stanoví ministerstvo vyhláškou. Ministerstvo vyhláškou rovněž stanoví odbornost lékaře, který je příslušný k potvrzení potřeby příslušného typu diety.

(5) Částka na životní potřeby osoby uvedené v odstavci 2 písm. b) se navyšuje, pokud tato osoba vykonávala veřejnou službu v rozsahu alespoň 30 hodin v kalendářním měsíci předcházejícím kalendářnímu měsíci, kdy se zjišťuje nárok na dávku, o polovinu rozdílu mezi životním minimem jednotlivce a existenčním minimem.

§ 37

Podpůrný plán

(1) Je-li součástí přiznané dávky složka na živobytí, zpracuje Úřad práce nejpozději do 3 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o přiznání dávky se členem domácnosti, s výjimkou nezaopatřeného dítěte, podpůrný plán. V podpůrném plánu Úřad práce stanoví opatření ke zlepšení sociálních, majetkových a příjmových poměrů člena domácnosti. Pokud při zpracování podpůrného plánu Úřad práce nebude moci stanovit žádná opatření, hledí se na podpůrný plán, jako by byl plněn.

(2) Při zpracování podpůrného plánu Úřad práce vychází z vyhodnocení sociálních, majetkových a příjmových poměrů člena domácnosti, jeho schopností a dovedností a z možnosti člena domácnosti zvýšit si příjem vlastním přičiněním; k tomu je člen domácnosti povinen poskytnout nezbytné údaje.

(3) Pokud člen domácnosti nesdělí údaje nezbytné pro zpracování podpůrného plánu nebo nespolupracuje při jeho vyhodnocení, je jeho částka na životní potřeby ve výši existenčního minima.

(4) Je-li to účelné a nebrání-li tomu jiné okolnosti, může Úřad práce zpracovat pro členy jedné domácnosti jeden podpůrný plán, ve kterém budou stanovena opatření pro jednotlivé členy domácnosti.

(5) Plnění podpůrného plánu Úřad práce vyhodnocuje nejméně jednou za 3 měsíce a podle vyhodnocení navrhuje jeho aktualizaci.

(6) Má-li člen domácnosti zpracován individuální akční plán podle zákona o zaměstnanosti, jsou opatření stanovená v individuálním akčním plánu součástí podpůrného plánu tohoto člena domácnosti.

(7) Při zpracování podpůrného plánu může Úřad práce postupovat s využitím metod sociální práce. Úřad práce realizuje a koordinuje činnosti sociální práce vedoucí k řešení nepříznivé sociální situace člena domácnosti. Při zpracování podpůrného plánu spolupracuje Úřad práce s poskytovateli sociálních služeb a s dalšími osobami zaměřenými na poradenství a pomoc osobám v tíživé situaci.

Bonus na dítě

§ 38

Bonus na dítě

Bonus na dítě je součástí dávky, pokud

- a) je členem domácnosti nezaopatřené dítě,
- b) rozhodný příjem domácnosti nepřesahuje čtyřnásobek částky životního minima domácnosti a
- c) každý člen domácnosti, který není zranitelnou osobou, je pracovně aktivní.

§ 39

Výše bonusu na dítě

(1) Výše bonusu na dítě činí součet částek na nezaopatřené dítě podle odstavce 2, které připadají na jednotlivé nezaopatřené děti, které jsou členy domácnosti.

(2) Částka na nezaopatřené dítě v domácnosti s rozhodným příjmem

- a) mezi částkou rovnou trojnásobku částky životního minima domácnosti a částkou rovnou čtyřnásobku částky životního minima domácnosti činí částku, která je součinem částky 1 000 Kč a koeficientu, který je roven rozdílu mezi číslem 4 a podílu rozhodného příjmu a částky životního minima domácnosti,
- b) mezi částkou vyšší než 1,43násobek částky životního minima domácnosti a částkou nižší než trojnásobek částky životního minima domácnosti činí částku 1 000 Kč,
- c) do částky, která je rovna 1,43násobku částky životního minima domácnosti, činí částku 500 Kč; jsou-li všichni členové domácnosti zranitelnými osobami, činí částku 1 000 Kč.

(3) Do součtu podle odstavce 1 se nezapočítává částka podle odstavce 2 na nezaopatřené dítě, byla-li v případě člena domácnosti vyslovena pravomocným rozhodnutím jeho vina za spáchání přestupku zanedbávání péče o povinnou školní docházku takového dítěte nebo o povinné předškolní vzdělávání takového dítěte, a to po dobu 3 kalendářních měsíců ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

(4) Vláda může nařízením zvýšit částky uvedené v odstavci 2 v návaznosti na růst spotřebitelských cen vyjádřený růstem indexu spotřebitelských cen za domácnosti celkem ve stanoveném rozhodném období za podmínky, že příslušný index vzroste od počátku rozhodného období alespoň o 5 %. Částky mohou být zvýšeny maximálně o částku odpovídající pětinásobku příslušného indexu.

(5) Rozhodné období podle odstavce 4 se určuje tak, že prvním měsícem tohoto období je kalendářní měsíc následující po posledním měsíci předchozího rozhodného období při posledním zvýšení částek podle odstavce 2 a posledním měsícem rozhodného období pro zvýšení částek podle odstavce 2 je kalendářní měsíc, který o 3 měsíce předchází měsíc nabytí účinnosti nařízení vlády, kterým se zvyšují částky podle odstavce 2.

(6) Růst indexu spotřebitelských cen za domácnosti celkem se zjišťuje z údajů Českého statistického úřadu.

HLAVA V

Pracovní bonus

§ 40

Pracovní bonus

(1) Pracovní bonus je součástí dávky, pokud má alespoň jeden z členů domácnosti příjem zohledňovaný pro pracovní bonus, a alespoň jedna z ostatních částek dávky pro tuto domácnost je vyšší než 0 Kč.

(2) Příjmem zohledňovaným pro pracovní bonus je část rozhodného příjmu domácnosti za rozhodné období, která je součtem příjmu

- a) ze závislé činnosti podle § 4 odst. 1 písm. a) bodu 1,
- b) ze samostatné výdělečné činnosti podle § 5 odst. 1 věty první a § 5 odst. 4,
- c) z dávek nemocenského pojištění, pokud nárok na ně trval v rozhodném období celý kalendářní měsíc,
- d) z odměny pěstouna podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí, pokud nárok na ni trval v rozhodném období celý kalendářní měsíc,
- e) z příjmů ze zahraničí obdobných příjmům uvedeným v písmenech a) až c) a
- f) z rodičovského příspěvku, který navazuje na pobírání peněžité pomoci v mateřství.

§ 41

Výše pracovního bonusu

(1) Výše pracovního bonusu činí měsíčně v případě rozhodného příjmu domácnosti do 1,6násobku částky životního minima domácnosti 40 % z příjmu zohledňovaného pro pracovní bonus.

(2) Výše pracovního bonusu činí měsíčně v případě rozhodného příjmu domácnosti přesahujícího 1,6násobek částky životního minima domácnosti rozdíl mezi

- a) částkou 40 % kladného rozdílu částky, o kterou příjem zohledňovaný pro pracovní bonus převyšuje kladný

rozdíl mezi rozhodným příjmem a 1,6násobkem částky životního minima domácnosti, a

b) částkou 30 % kladného rozdílu částky, o kterou rozhodný příjem převyšuje 1,6násobek částky životního minima domácnosti.

(3) Převyšuje-li částka uvedená v odstavci 2 písm. b) částku uvedenou v odstavci 2 písm. a), činí výše pracovního bonusu 0 Kč.

ČÁST ČTVRTÁ

Společná ustanovení o dávce

HLAVA I

Nárok na dávku a její výplatu

§ 42

Nárok na dávku a její výplatu

(1) Členové domácnosti, kteří splní všechny podmínky nároku na dávku, mají společně nárok na jednu dávku. Osoba má nárok na dávku pouze v jedné domácnosti.

(2) Pokud je po vzniku nároku na výplatu dávky na základě změny rozhodných příjmů stanovena výše dávky 0 Kč, zjišťuje Úřad práce údaje o rozhodných příjmech pro následující rozhodné období z úřední povinnosti. Pokud je dávka stanovena ve 4 po sobě jdoucích kalendářních měsících ve výši 0 Kč, nárok na dávku zaniká k poslednímu dn třetího kalendářního měsíce s nulovým nárokem na dávku.

(3) Pokud člen domácnosti nemá nárok na dávku podle § 17 a znovu o dávku požádá před uplynutím 3 kalendářních měsíců od kalendářního měsíce následujícího po měsíci, od kterého byl zamítnut nárok na dávku nebo od kterého byla dávka odejmuta, nárok na dávku nevznikne.

§ 43

Zvláštní ustanovení o výši dávky

(1) Dávka náleží ve výši, v jaké by náležela za celý kalendářní měsíc, také pokud jsou podmínky nároku na dávku splněny jen po část kalendářního měsíce.

(2) Náleží-li po část kalendářního měsíce nárok na dávku v nižší částce a po část tohoto kalendářního měsíce nárok na dávku ve vyšší částce, dávka za kalendářní měsíc náleží ve výši odpovídající vyšší částce dávky.

§ 44

Změna rozhodných skutečností po vzniku nároku na výplatu dávky

(1) Změní-li se po vzniku nároku na výplatu dávky složení členů domácnosti nebo jiná rozhodná skutečnost, posoudí Úřad práce nově nárok na dávku a její výši ke dni, ke kterému k takové změně došlo; to neplatí, jde-li o změny rozhodného příjmu a rozhodných nákladů na bydlení, které se posuzují vždy po uplynutí 3 měsíců od předchozího posouzení.

(2) Došlo-li k novému posouzení nároku na dávku nebo její výši podle odstavce 1, Úřad práce dávku

a) zvýší, a to ode dne, kdy zjistil, že je třeba nově nárok na dávku nebo její výši posoudit, nebo kdy o nové posouzení nároku na dávku nebo její výši bylo požádáno, nebo

b) odejme, její výplatu zastaví nebo její výši sníží, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byla dávka vyplacena.

§ 45

Příjemce dávky a zvláštní příjemce

(1) Příjemcem dávky je člen domácnosti určený podle § 78.

(2) Úřad práce může namísto příjemce dávky rozhodnutím z moci úřední ustanovit zvláštního příjemce v případech, kdy by se výplatou dávky příjemci dávky zřejmě nedosáhlo účelu, kterému má dávka sloužit, nebo kdyby tím byly poškozeny zájmy členů domácnosti, anebo nemůže-li příjemce dávky výplatu přijímat. Úřad práce může ustanovit zvláštním příjemcem jen fyzickou nebo právnickou osobu, která s ustanovením souhlasí.

(3) Zvláštní příjemce je povinen dávku použít ve prospěch členů domácnosti.

§ 46

Výplata dávky

(1) Dávka se vyplácí měsíčně v kalendářním měsíci bezprostředně následujícím po měsíci, za který náležela. Nedosahuje-li výše dávky částku 300 Kč za kalendářní měsíc, vyplatí se až poté, co součet částek náležejících za jednotlivé kalendářní měsíce dosáhne částku 300 Kč, nejpozději však do konce dvanáctého kalendářního měsíce od kalendářního měsíce, který byl prvním, v němž výše dávky za kalendářní měsíc nedosáhla částku 300 Kč.

(2) Dávku vyplácí Úřad práce v české měně převodem na platební účet příjemce dávky u banky a jiné obdobné instituce nebo na účet jeho manžela nebo partnera, má-li příjemce dávky v době, kdy tento způsob výplaty určí, právo disponovat s peněžními prostředky na takovém účtu, nebo poštovním poukazem na jméno příjemce. V případě výplaty poštovním poukazem se výplata dávky provede na náklady příjemce dávky.

(3) Požádá-li příjemce dávky o změnu způsobu výplaty dávky nebo změnu účtu podle odstavce 2, je Úřad práce

povinen provést změnu způsobu výplaty dávky nebo změnu účtu od kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž bylo o změnu způsobu výplaty nebo změnu účtu podle odstavce 2 požádáno.

(4) Dávka se nevyplácí do ciziny, pokud přímo použitelný předpis Evropské unie nestanoví jinak ³⁾).

§ 47

Přímá úhrada nákladů na bydlení

(1) Zjistí-li Úřad práce, že členům domácnosti, kterým vznikl nárok na dávku, hrozí ztráta bydlení, může rozhodnout z moci úřední o přímé úhradě jejich nákladů na bydlení, a to až do výše dávky.

(2) Přímou úhradu nákladů na bydlení Úřad práce poukazuje na účet osoby poskytující bydlení, služby související s bydlením nebo energie.

(3) Přímou úhradu nákladů na bydlení stanoví Úřad práce na dobu neurčitou. Pokud Úřad práce zjistí, že členům domácnosti již nehrozí ztráta bydlení, rozhodne z moci úřední o skončení přímé úhrady nákladů na bydlení.

§ 48

Doplatek dávky

Dávku přiznanou v nižší částce, než v jaké náleží, nevyplacenou nebo vyplacenou v nižší částce, než v jaké náleží, nebo dávku odepřenou nebo přiznanou od pozdějšího data, než od jakého náleží, Úřad práce přizná nebo zvýší, a to nejvýše 3 roky nazpět ode dne, kdy Úřad práce tuto skutečnost zjistil, nebo ode dne podání žádosti o doplacení.

§ 49

Odejmutí a snížení dávky

Dávku přiznanou ve vyšší částce, než v jaké náleží, Úřad práce odejme nebo sníží od kalendářního měsíce následujícího po měsíci, za který byla vyplacena.

§ 50

Výkon rozhodnutí a dohoda o srážkách

Dávku nelze postihnout výkonem rozhodnutí nebo exekucí ani nemůže být předmětem dohody o srážkách.

HLAVA II

Povinnosti příjemce dávky a člena domácnosti

Povinnosti příjemce dávky a člena domácnosti

(1) Člen domácnosti je povinen ohlásit Úřadu práce změny ve skutečnostech, které doložil nebo uvedl v řízení o dávce, a to do 8 dnů ode dne, kdy ke změně skutečností došlo.

(2) Příjemce dávky nebo jiný člen domácnosti je povinen nejpozději do konce prvního kalendářního měsíce následujícího po posledním kalendářním měsíci předchozího rozhodného období pro zjišťování rozhodných příjmů a rozhodných nákladů na bydlení Úřadu práce doložit výši

a) rozhodných příjmů, s výjimkou příjmů, které poskytne zaměstnavatel podle § 59 nebo 60, příjmů osob samostatně výdělečně činných, příjmů z nájmu a příjmů podle § 4 odst. 1, které vyplácí Úřad práce nebo Česká správa sociálního zabezpečení,

b) nákladů na bydlení, s výjimkou výše nákladů na bydlení, které sdělí dodavatel energií podle § 59 nebo 61, jde-li o domácnosti s rozhodným příjmem ve výši do 1,43násobku částky životního minima domácnosti.

(3) Nesplní-li příjemce dávky nebo jiný člen domácnosti povinnost podle odstavce 2, zastaví Úřad práce výplatu dávky od splátky náležející za kalendářní měsíc, do jehož konce bylo třeba stanovenou povinnost splnit. Nesplní-li příjemce dávky nebo jiný člen domácnosti povinnost podle odstavce 2 do konce třetího kalendářního měsíce následujícího po posledním kalendářním měsíci předchozího rozhodného období pro zjišťování rozhodných příjmů a rozhodných nákladů na bydlení, nárok na dávku zaniká.

(4) Byl-li člen domácnosti vyzván orgánem státní sociální pomoci, aby osvědčil rozhodné skutečnosti, je povinen této výzvě vyhovět, a to ve lhůtě do 8 dnů ode dne doručení výzvy, neurčil-li orgán státní sociální pomoci delší lhůtu. Neučiní-li tak tento nebo jiný člen domácnosti v určené lhůtě, Úřad práce žádost o dávku zamítne, dávku odejme nebo sníží její výši, jestliže byl člen domácnosti ve výzvě na tento následek upozorněn.

(5) Je-li výše dávky podmíněna nepříznivým zdravotním stavem člena domácnosti, je tento člen domácnosti povinen podrobit se vyšetření zdravotního stavu nebo jinému odbornému vyšetření, je-li k tomu orgánem státní sociální pomoci vyzván, a to ve lhůtě, kterou orgán státní sociální pomoci stanoví. Jestliže se člen domácnosti, jehož zdravotní stav je třeba posoudit, nepodrobí vyšetření zdravotního stavu nebo jinému odbornému vyšetření, Úřad práce žádost o dávku zamítne, dávku odejme nebo sníží její výši, jestliže byl člen domácnosti ve výzvě na tento následek upozorněn. Náklady poskytovatele zdravotních služeb spojené s posouzením zdravotního stavu a vydáním potvrzení o zdravotním stavu hradí Úřad práce.

HLAVA III

Pracovní neschopnost pro účely dávky

Potvrzení o pracovní neschopnosti pro účely dávky a potvrzení o ošetření nebo vyšetření ve zdravotnickém zařízení

(1) Členu domácnosti, který není uchazečem o zaměstnání a z důvodu nemoci nebo úrazu není schopen vykonávat pracovní aktivitu, vydá registrující poskytovatel zdravotních služeb podle zákona o zdravotních službách nebo jiný poskytovatel zdravotních služeb, který členu domácnosti poskytuje zdravotní péči, na jeho žádost potvrzení o pracovní neschopnosti pro účely dávky.

(2) V potvrzení o pracovní neschopnosti pro účely dávky se uvedou

- a) místo pobytu člena domácnosti v době pracovní neschopnosti pro účely dávky,
- b) rozsah a doba povolených vycházek a
- c) údaje o vzniku a trvání pracovní neschopnosti pro účely dávky.

(3) Pro stanovení rozsahu a doby povolených vycházek podle odstavce 2 písm. b) se použije § 56 odst. 6 zákona o nemocenském pojištění obdobně.

(4) Členu domácnosti, kterému bylo vydáno potvrzení podle odstavce 1, vydá na jeho žádost registrující poskytovatel nebo jiný poskytovatel zdravotních služeb, který provedl ošetření nebo vyšetření ve zdravotnickém zařízení, potvrzení o ošetření nebo vyšetření ve zdravotnickém zařízení.

(5) Potvrzení podle odstavců 1 a 4 se vydává na formuláři, který je stanoven vyhláškou č. 346/2017 Sb., o závazném vzoru potvrzení o dočasné neschopnosti uchazeče o zaměstnání plnit povinnosti uchazeče o zaměstnání z důvodu nemoci nebo úrazu a o závazném vzoru potvrzení o ošetření nebo vyšetření uchazeče o zaměstnání ve zdravotnickém zařízení.

(6) Náklady poskytovatele zdravotních služeb spojené s vydáním potvrzení podle odstavců 1 a 4 hradí Úřad práce.

§ 53

Povinnosti člena domácnosti ve vztahu k pracovní neschopnosti pro účely dávky

(1) Za účelem vydání potvrzení k doložení skutečností podle § 14 odst. 2 písm. b) je člen domácnosti povinen podrobit se na výzvu Úřadu práce vyšetření u poskytovatele zdravotních služeb určeného Úřadem práce.

(2) Potvrzení vydané pro účely pracovní neschopnosti pro účely dávky poskytovatelem zdravotních služeb je člen domácnosti povinen odeslat Úřadu práce nejpozději do 3 pracovních dnů ode dne jeho vydání.

(3) Člen domácnosti, který doložil pracovní neschopnost pro účely dávky, je povinen zdržovat se v místě pobytu uvedeném v potvrzení o pracovní neschopnosti pro účely dávky a dodržovat rozsah a dobu povolených vycházek.

§ 54

Ověřování dodržování povinností člena domácnosti, který doložil pracovní neschopnost pro účely dávky

(1) Úřad práce může ověřovat dodržování povinností souvisejících s pracovní neschopností člena domácnosti, který doložil pracovní neschopnost pro účely dávky. Zjistí-li Úřad práce porušení povinnosti uvedené v § 53, vyhotoví o tom písemný záznam; stejnopis tohoto záznamu doručí Úřad práce členu domácnosti, který povinnost porušil, a registrujícímu poskytovateli nebo jinému poskytovateli zdravotních služeb, který poskytuje tomuto členu domácnosti zdravotní péči v případě nemoci nebo úrazu.

(2) Úřad práce může po uplynutí 380 kalendářních dní ověřit trvání skutečností podle § 52 a za tím účelem vyzvat člena domácnosti dokládajícího uvedené skutečnosti, aby se podrobil vyšetření lékařem plnicím úkoly Institutu posuzování zdravotního stavu nebo u jiného poskytovatele zdravotních služeb určeného Úřadem práce. Náklady poskytovatele zdravotních služeb spojené s posouzením zdravotního stavu a vydáním potvrzení hradí Úřad práce.

HLAVA IV

Organizace a výkon veřejné služby

§ 55

Výkon veřejné služby

(1) Veřejná služba může být vykonávána členem domácnosti, který má problémy s nalezením odpovídajícího zaměstnání a

- a) je uchazečem o zaměstnání, který nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti, nebo
- b) není zranitelnou osobou a je členem domácnosti, jejíž členové mají nárok na dávku, jejíž součástí je složka na živobytí.

(2) Veřejná služba může být součástí individuálního akčního plánu, který vypracovává Úřad práce podle zákona o zaměstnanosti.

(3) Za výkon veřejné služby nenáleží odměna.

§ 56

Organizace veřejné služby

(1) Veřejná služba je vykonávána na základě písemné smlouvy, která obsahuje jméno, popřípadě jména, příjmení, den, měsíc a rok narození a trvalý pobyt člena domácnosti, který bude vykonávat veřejnou službu, místo, předmět a

dobu výkonu veřejné služby, uzavřené s Úřadem práce, případně v dohodě s obcí nebo další osobou.

(2) Při sjednání rozsahu pracovní doby, doby odpočinku, podmínek pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci se pro výkon veřejné služby použijí pracovněprávní předpisy obdobně.

(3) V případě uzavření smlouvy o výkonu veřejné služby Úřad práce uzavře pojistnou smlouvu kryjící odpovědnost za škodu na majetku nebo na zdraví, kterou člen domácnosti vykonávající veřejnou službu způsobí nebo která mu bude způsobena, pokud se s obcemi nebo dalšími osobami nedohodne jinak.

(4) Úřad práce, pokud se s obcemi nebo dalšími osobami nedohodne jinak,

a) vede evidenci osob vykonávajících veřejnou službu, která obsahuje jméno, popřípadě jména, příjmení, den, měsíc a rok narození a trvalý pobyt těchto osob, včetně informací o zahájení výkonu veřejné služby, o jejím ukončení a hodnocení,

b) uděluje závazné pokyny při výkonu veřejné služby a zabezpečuje kontrolu výkonu veřejné služby,

c) uzavírá smlouvu o výkonu veřejné služby s přihlédnutím k dosaženému vzdělání a profesní praxi a

d) uzavírá pojistnou smlouvu kryjící odpovědnost za škodu na majetku nebo na zdraví, kterou osoba vykonávající veřejnou službu způsobí nebo která jí bude způsobena.

(5) Úřad práce může s obcí nebo dalšími osobami uzavřít písemnou smlouvu o organizaci a výkonu veřejné služby obcí nebo dalšími osobami. Smlouva uzavřená podle věty první obsahuje

a) podmínky vedení evidence osob vykonávajících veřejnou službu obsahující základní údaje o těchto osobách, včetně informací o zahájení výkonu veřejné služby, o jejím ukončení a její hodnocení, udělování závazných pokynů při výkonu veřejné služby,

b) zabezpečování kontroly výkonu veřejné služby a

c) způsob zajištění ochranných prostředků a pracovních pomůcek.

(6) Úřad práce poskytne organizátorovi veřejné služby příspěvek na ochranné pomůcky a pracovní prostředky na jednu osobu vykonávající veřejnou službu, a to ve výši nákladů, nejvýše však 1 000 Kč.

HLAVA V

Informační systém o dávce státní sociální pomoci a předávání údajů

§ 57

Informační systém o dávce státní sociální pomoci

(1) Pro účely dávky ministerstvo zřídí, vede a spravuje Informační systém o dávce státní sociální pomoci (dále jen „informační systém dávky“), který je součástí Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí podle

zákona o Úřadu práce České republiky.

(2) Součástí informačního systému dávky jsou datové zdroje a komunikační infrastruktura.

HLAVA VI

Povinnosti orgánů veřejné moci a právnických a fyzických osob

§ 58

Povinnosti orgánů veřejné moci a dalších osob

(1) Orgány veřejné moci, právnické osoby a fyzické osoby, nejde-li o členy domácnosti, (dále jen „povinná osoba“) jsou povinny na výzvu orgánu státní sociální pomoci sdělit bezplatně údaje, které jsou podle tohoto zákona rozhodné pro stanovení, trvání nebo ověření nároku na dávku, její výši, její výplatu, a to i v případech, kdy nejsou bez souhlasu dotčené osoby oprávněny uvedené údaje sdělovat.

(2) Poskytnutí údajů podle odstavce 1 správcem daně z příjmů není porušením povinnosti mlčenlivosti podle daňového řádu.

(3) Poskytnutí údajů podle odstavce 1 držitelem licence podle energetického zákona není porušením povinnosti mlčenlivosti podle energetického zákona.

§ 59

Smlouvy o způsobu komunikace s povinnými osobami

(1) Orgán státní sociální pomoci může činit výzvy podle § 58 vůči povinné osobě prostřednictvím informačního systému dávky jen v případě, že tak sjednalo ministerstvo s povinnou osobou v písemné smlouvě. Povinná osoba je pak povinna sdělovat požadované rozhodné údaje výhradně prostřednictvím informačního systému dávky.

(2) Výzva orgánu státní sociální pomoci ke sdělení rozhodných údajů učiněná prostřednictvím informačního systému dávky je doručena okamžikem, kdy se do informačního systému dávky přihlásí povinná osoba. Za přihlášení povinné osoby do informačního systému dávky se považuje i automatizovaný přístup do informačního systému dávky technickými prostředky povinné osoby.

(3) Nepřihlásí-li se do informačního systému povinná osoba ve lhůtě 3 pracovních dnů od učinění výzvy, považuje se tato výzva za doručenou posledním dnem této lhůty.

(4) Lhůta pro splnění povinnosti povinné osoby činí 8 dnů ode dne doručení výzvy prostřednictvím informačního systému dávky, neurčil-li orgán státní sociální pomoci delší lhůtu.

(5) Smlouva podle odstavce 1 musí obsahovat

a) specifikaci formátu a struktury výzvy a sdělovaných údajů;

a) specifikaci, formát a strukturu výzev a sdělovaných údajů,

b) způsob přihlašování a jeho zaznamenávání a ověřování v rámci informačního systému dávky.

§ 60

Povinnosti zaměstnavatele

(1) Jestliže je podle § 58 vyzván zaměstnavatel, který nemá s ministerstvem uzavřenu smlouvu podle § 59 odst. 1, k zaslání potvrzení o výši příjmu uvedeného v § 4 žadatele o dávku, příjemce dávky nebo člena jeho domácnosti v rozhodném období, je povinen zaslat toto potvrzení orgánu státní sociální pomoci do 8 dnů ode dne doručení výzvy, pokud-li orgán státní sociální pomoci delší lhůtu.

(2) Má-li zaměstnavatel podle odstavce 1 zpřístupněnu datovou schránku, je povinen potvrzení o výši příjmu zaslat do datové schránky určené orgánem státní sociální pomoci nebo s využitím informačního systému dávky.

(3) Zaměstnavatel je povinen zaslat potvrzení podle odstavce 2 podle specifikace komunikace mezi orgánem státní sociální pomoci a zaměstnavatelem a ve formátu, s obsahem a strukturou datové zprávy, které stanoví ministerstvo vyhláškou.

§ 61

Povinnosti dodavatele elektřiny, plynu nebo tepla

Na dodavatele elektřiny, plynu nebo tepla, který nemá s ministerstvem uzavřenu smlouvu podle § 59 odst. 1, je-li vyzván k doručení potvrzení o výši nákladů za plyn, teplo nebo elektřinu, které v rozhodném období zaplatil žadatel o dávku, příjemce dávky nebo člen jejich domácnosti, anebo potvrzení o výši přeplatku na nákladech za plyn, teplo nebo elektřinu, který byl v rozhodném období těmto osobám vrácen, se vztahuje § 60 obdobně.

§ 62

Povinnosti orgánů státní sociální pomoci, pověřených obecních úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a újezdních úřadů

Orgány veřejné moci využívají při řešení sociální situace domácnosti informační systém dávky.

§ 63

Povinnosti banky a jiné obdobné instituce

(1) Banky a jiné obdobné instituce jsou povinny sdělit orgánu státní sociální pomoci na jeho výzvu údaje o číslech účtů žadatele o dávku, příjemce dávky i členů jejich domácností nebo jejich jiných jedinečných identifikátorech,

jakož i o stavu těchto účtů.

(2) Nemá-li banka a jiná obdobná instituce uzavřenu s ministerstvem smlouvu podle § 59 odst. 1, zasílají si orgán státní sociální pomoci výzvu podle § 58 a banka a jiná obdobná instituce rozhodné skutečnosti elektronicky datovým souborem. Ministerstvo stanoví vyhláškou specifikaci komunikace mezi orgánem státní sociální pomoci a bankou a jinou obdobnou institucí a formát, obsah a strukturu datového souboru.

§ 64

Mlčenlivost a předávání údajů

(1) Zaměstnanci orgánů státní sociální pomoci, držitele poštovní licence, pověřených obecních úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a újezdních úřadů jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámili při provádění státní sociální pomoci nebo v přímé souvislosti s ním. Tato povinnost trvá i po skončení pracovněprávního vztahu nebo služebního poměru. Povinnosti zachovávat mlčenlivost mohou být tyto osoby zproštěny pouze tím, v jehož zájmu tuto povinnost mají, a to písemně s uvedením rozsahu a účelu.

(2) Nestanoví-li zákon jinak, lze údaj týkající se příjemce dávky, člena jeho domácnosti nebo jiné osoby, který se orgán státní sociální pomoci dozvěděl při své činnosti, sdělit jen se souhlasem této osoby.

(3) Orgány státní sociální pomoci jsou povinny na výzvu poskytovat

- a) orgánům sociálního zabezpečení a obecním úřadům údaje potřebné pro rozhodování o dávkách nemocenského pojištění, důchodového pojištění a o dalších sociálních dávkách a údaje o nezaopatřenosti dítěte,
- b) obecním úřadům, obecním úřadům obcí s rozšířenou působností, pověřeným obecním úřadům a krajským úřadům a Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí údaje potřebné pro účely sociálně-právní ochrany dětí,
- c) správcům daně údaje potřebné k vyměření a vymáhání daní,
- d) zdravotním pojišťovnám údaje potřebné pro stanovení pojistného na veřejné zdravotní pojištění,
- e) orgánům činným v trestním řízení údaje potřebné pro trestní řízení,
- f) zpravodajským službám údaje v rozsahu potřebném pro plnění konkrétního úkolu v jejich působnosti,
- g) soudům a správním orgánům údaje potřebné pro občanské soudní řízení, správní řízení soudní, správní řízení a řízení před Ústavním soudem,
- h) Nejvyššímu kontrolnímu úřadu údaje potřebné k provádění kontroly činnosti orgánů státní sociální pomoci,
- i) veřejnému ochránci práv a ochránci práv dětí informace, které si vyžádají v souvislosti se svým šetřením.

(4) Zobecněné informace a souhrnné údaje, které orgány státní sociální pomoci získají při své činnosti, lze bez uvedení konkrétních jmenných údajů využívat při vědecké, publikační a pedagogické činnosti.

(5) Úřad práce je povinen pro účely prokázání nároku na stipendium poskytované v případě tíživé sociální situace studenta podle zákona o vysokých školách příjemci dávky nebo členu domácnosti, kteří pobírají dávku, jejíž součástí je bonus na dítě, písemně sdělit, že rozhodný příjem domácnosti v rozhodném období, jehož součástí je měsíc září, nepřevýšil součin částky životního minima domácnosti a koeficientu 1,5.

HLAVA VII

Přeplatky

§ 65

Přeplatky na dávce členů domácnosti

(1) Jestliže příjemce dávky nebo člen domácnosti nesplnil některou jemu uloženou povinnost nebo přijal dávku nebo její část, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byla vyplacena ve vyšší částce, než náležela, nebo jinak zavinil, že dávka byla vyplacena v nesprávné výši, a v důsledku toho vznikl přeplatek na dávce, je příjemce dávky povinen jej vrátit.

(2) Povinnost vrátit přeplatek na dávce nevzniká, jestliže tento přeplatek nepřesahuje částku 300 Kč.

(3) O povinnosti vrátit přeplatek na dávce podle odstavce 1 rozhoduje Úřad práce. Toto rozhodnutí lze vydat nejpozději do 3 let ode dne, kdy byla dávka vyplacena. Tato lhůta se nevztahuje na možnost vydání nového rozhodnutí v téže věci. Přeplatky na dávce vybírá Úřad práce.

§ 66

Regresní náhrada

(1) Ten, kdo nepředložil na výzvu orgánu státní sociální pomoci údaje potřebné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu nebo předložil nesprávné údaje, s výjimkou členů domácnosti, a v důsledku toho byla dávka vyplacena ve vyšší výši, je povinen zaplatit Úřadu práce regresní náhradu ve výši rozdílu mezi výší dávky, která byla vyplacena, a výší dávky, která měla být vyplacena.

(2) Jestliže vznik nároku na regresní náhradu podle odstavce 1 zavinilo více osob, odpovídají Úřadu práce společně a nerozdílně.

(3) Úřad práce stanoví regresní náhradu ve výši podle odstavce 1. Povinnost uhradit regresní náhradu nevzniká, pokud její výše nedosahuje částky 300 Kč; tato regresní náhrada se odepíše k tíži Úřadu práce.

(4) Povinnost k zaplacení regresní náhrady vzniká na základě rozhodnutí Úřadu práce o povinnosti zaplatit tuto náhradu. Úřad práce může rozhodnout o prominutí povinnosti zaplatit regresní náhradu nebo může rozhodnout o snížení její výše.

(5) Nárok na zaplacení regresní náhrady zaniká uplynutím 7 let ode dne, kdy byla dávka vyplacena.

ČÁST PÁTÁ

Posuzování neodůvodnitelné zátěže systému

§ 67

Posuzování neodůvodnitelné zátěže systému

(1) Požádá-li o poskytnutí dávky občan jiného členského státu Evropské unie, který je hlášen na území České republiky k pobytu podle jiného právního předpisu po dobu delší než 3 měsíce, nebo jeho rodinný příslušník, který je hlášen na území České republiky k pobytu podle jiného právního předpisu po dobu delší než 3 měsíce, Úřad práce současně posuzuje, zda se tato osoba nestala neodůvodnitelnou zátěží systému dávky státní sociální pomoci podle tohoto zákona (dále jen „neodůvodnitelná zátěž systému“); to neplatí, má-li tato osoba na území České republiky trvalý pobyt.

(2) Skutečnost, zda není osoba neodůvodnitelnou zátěží systému, se posuzuje též v případech členů domácnosti fyzických osob uvedených v odstavci 1, a to za podmínek uvedených v odstavci 1.

(3) Osoba uvedená v odstavci 1 nebo 2 se nepovažuje za neodůvodnitelnou zátěž systému, jestliže

a) je účastna nemocenského pojištění,

b) je jako osoba samostatně výdělečně činná účastna důchodového pojištění,

c) je osobou, které nárok na dávku vyplývá z přímo použitelného předpisu Evropské unie²⁾, nebo osobou, která má právo na rovné zacházení podle předpisu Evropské unie¹⁾ a je zároveň osobou zaměstnanou, samostatně výdělečně činnou anebo osobou ponechávající si takové postavení,

d) před zahájením řízení o dávce byla v České republice výdělečně činná a v období 10 let předcházejících dni zahájení řízení o dávce byla nejméně po dobu 5 let a z toho bezprostředně před zahájením řízení o dávce nejméně po dobu 1 roku účastna nemocenského pojištění, nebo jako osoba samostatně výdělečně činná důchodového pojištění a nemá ke dni zahájení řízení nedoplatek na pojistném a na penále na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,

e) je osobou, která po skončení pracovněprávního vztahu, pokud tento pracovněprávní vztah založil účast na nemocenském pojištění, nebo samostatně výdělečně činnosti, pokud tato činnost založila účast na důchodovém pojištění, je dočasně práce neschopná v důsledku nemoci nebo úrazu,

f) je osobou, která je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání a byla bezprostředně před vstupem do evidence uchazečů o zaměstnání zaměstnána více než 1 rok; podmínkou přitom je, že nejde o osobu, která nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti podle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o zaměstnanosti,

g) je osobou, která je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání, pokud jí bezprostředně před vstupem do evidenci uchazečů o zaměstnání skončil pracovní poměr na dobu určitou uzavřený na dobu kratší 1 roku nebo pracovněprávní vztah založený dohodou o pracovní činnosti uzavřenou na dobu kratší 1 roku nebo dohodou o provedení práce, založily-li tyto pracovněprávní vztahy účast na nemocenském pojištění; podmínkou přitom je, že nejde o osobu, která nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti podle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o zaměstnanosti; taková osoba se nepovažuje za neodůvodnitelnou zátěž systému pouze po dobu 6 měsíců od vzetí do evidence,

h) je osobou, která je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání a která se stala nezaměstnanou během prvních 12 kalendářních měsíců zaměstnání; podmínkou přitom je, že nejde o osobu, která nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti podle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o zaměstnanosti; taková osoba se nepovažuje za neodůvodnitelnou zátěž systému pouze po dobu 6 měsíců od vzetí do evidence, nebo

i) je osobou, která po skončení pracovněprávního vztahu, pokud tento pracovněprávní vztah založil účast na nemocenském pojištění, nebo samostatné výdělečné činnosti, pokud tato činnost založila účast na důchodovém pojištění, zahájila odbornou přípravu; odbornou přípravou se pro účely tohoto zákona rozumí soustavná příprava na budoucí povolání podle zákona o státní sociální podpoře a rekvalifikace podle zákona o zaměstnanosti.

(4) Při posuzování neodůvodnitelné zátěže systému se u osoby, která nesplňuje podmínky uvedené v odstavci 3, hodnotí systémem bodů

- a) délka pobytu podle jiného právního předpisu na území České republiky,
- b) doba zaměstnání nebo doba výkonu samostatné výdělečné činnosti na území České republiky,
- c) doba soustavné přípravy na budoucí povolání na území České republiky,
- d) možnost pracovního uplatnění na území České republiky podle získané kvalifikace, nutnosti zvýšené péče při zprostředkování zaměstnání a míry nezaměstnanosti.

(5) Při bodovém hodnocení Úřad práce postupuje tak, že započte

- a) v případě osoby, která byla hlášena na území České republiky k pobytu podle jiného právního předpisu po dobu
 - 1. od 1 do 3 let, 2 body,
 - 2. od 3 do 6 let, 4 body,
 - 3. od 6 do 8 let, 6 bodů,
 - 4. 8 nebo více let, 8 bodů,
- b) v případě osoby, která byla poplatníkem pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, nebo která se na území České republiky soustavně připravuje na budoucí povolání po dobu
 - 1. 12 až 24 měsíců, 4 body,

2. 25 až 36 měsíců, 8 bodů,

3. 37 až 48 měsíců, 12 bodů,

4. 49 až 60 měsíců, 16 bodů,

c) v případě osoby, která

1. nemá kvalifikaci, 0 bodů,

2. má střední vzdělání, 2 body,

3. má vyšší odborné vzdělání, 4 body,

4. má vysokoškolské vzdělání, 6 bodů,

d) osobě, které by při zprostředkování zaměstnání nebyla věnována zvýšená péče podle zákona o zaměstnanosti, 4 body,

e) osobě, která je hlášena k pobytu podle jiného právního předpisu v okrese, v němž míra nezaměstnanosti v kalendářním měsíci předcházejícím dni podání žádosti podle údajů zveřejněných ministerstvem na Resortním portálu práce a sociálních věcí

1. přesáhla o více než 10 % průměrnou míru nezaměstnanosti v České republice, 0 bodů,

2. přesáhla o méně než 10 % průměrnou míru nezaměstnanosti v České republice, 2 body,

3. byla vyšší než 50 % průměrné míry nezaměstnanosti v České republice a nepřesáhla hodnotu průměrné míry nezaměstnanosti v České republice, 4 body,

4. byla nižší než 50 % průměrné míry nezaměstnanosti v České republice, 6 bodů.

§ 68

Určení neodůvodnitelné zátěže systému

(1) Neodůvodnitelnou zátěží systému není osoba, jejíž bodové ohodnocení činí 20 nebo více bodů.

(2) Neodůvodnitelnou zátěží systému je osoba, jejíž bodové ohodnocení činí 10 nebo méně bodů.

(3) V případě, že bodové ohodnocení osoby činí více než 10 bodů a nedosahuje 20 bodů, Úřad práce rozhodne, zda osoba je neodůvodnitelnou zátěží systému. Při tomto rozhodování se přihlíží k vazbám této osoby na osoby blízké, které pobývají v České republice, a dále se přihlíží k tomu, zda se jedná jen o dočasné obtíže a zda poskytnutím dávek této osobě nedojde k neúměrnému zatížení systému.

(4) Úřad práce posoudí, zda osoba není neodůvodnitelnou zátěží systému, též opětovně poté, kdy došlo u

posuzované osoby ke změně jejích sociálních poměrů.

§ 69

Předávání údajů ve věci posuzování neodůvodnitelné zátěže systému

(1) Orgány veřejné moci a zaměstnavatelé osob uvedených v § 67 jsou povinni na výzvu Úřadu práce sdělit údaje potřebné k posouzení, zda osoba je neodůvodnitelnou zátěží systému.

(2) Úřad práce informuje Ministerstvo vnitra o rozhodnutí, že osoba uvedená v § 67 je neodůvodnitelnou zátěží systému.

(3) Pokud Úřad práce oznámí Ministerstvu vnitra, že je osoba neodůvodnitelnou zátěží systému, je Ministerstvo vnitra povinno Úřadu práce sdělit informaci o ukončení přechodného pobytu této osoby.

ČÁST ŠESTÁ

Výkon státní správy a řízení

HLAVA I

Výkon státní správy

§ 70

Orgány státní sociální pomoci

Orgány státní sociální pomoci jsou Úřad práce a ministerstvo.

§ 71

Výkon státní správy držitelem poštovní licence

(1) Držitel poštovní licence vykonává státní správu podle tohoto zákona, uzavře-li s ním ministerstvo písemnou smlouvu, která určí rozsah státní správy, která se na držitele poštovní licence přenáší.

(2) Držitel poštovní licence může vykonávat státní správu nejvýše v rozsahu přijímání podání podle tohoto zákona a přijímání podkladů pro vydání rozhodnutí podle tohoto zákona a jejich předávání Úřadu práce.

(3) K uzavření smlouvy není třeba souhlasu nadřízeného správního orgánu. Spory ze smlouvy řeší ministr práce a sociálních věcí.

(4) Ministerstvo a Úřad práce zveřejní smlouvu na své úřední desce a na svých internetových stránkách.

Kontrolní činnost a šetření na místě

- (1) Kontrolu dodržování povinností podle tohoto zákona a rozhodných skutečností vykonává Úřad práce.
- (2) Jde-li o orgány veřejné moci, banky a jiné obdobné instituce, vztahuje se oprávnění podle odstavce 1 jen na povinnosti, které orgán veřejné moci nebo banka a jiná obdobná instituce plní jako zaměstnavatel osoby, jejíž údaje se pro nárok nebo výši dávky zjišťují.
- (3) Zaměstnanci orgánu státní sociální pomoci jsou oprávněni na základě souhlasu žadatele o dávku nebo příjemce dávky v souvislosti s výkonem působnosti podle tohoto zákona vstupovat do obydlí, které členové domácnosti užívají. Přitom jsou povinni se prokázat služebním průkazem společně se zvláštním oprávněním vydaným Úřadem práce jako doložkou služebního průkazu. Toto zvláštní oprávnění obsahuje označení účelu vydání, číslo služebního průkazu, jméno, popřípadě jména, a příjmení zaměstnance a identifikační údaje vydávajícího úřadu.
- (4) Oprávnění ke vstupu do obydlí, které žadatel o dávku nebo příjemce dávky spolu s členy jeho domácnosti užívají k bydlení, s cílem posuzovat plnění podmínek podle § 20 nebo 22, mají se souhlasem žadatele o dávku nebo příjemce dávky také zaměstnanci orgánů ochrany veřejného zdraví a obecních stavebních úřadů.
- (5) Pokud žadatel o dávku, příjemce dávky nebo člen domácnosti znemožní provedení kontroly, Úřad práce žádost o dávku zamítne, dávku odejme nebo sníží její výši.

HLAVA II

Řízení

§ 73

Podání

Podání se činí

- a) elektronicky prostřednictvím informačního systému dávky na základě prokázání totožnosti s využitím prostředku pro elektronickou identifikaci,
- b) elektronicky datovou schránkou,
- c) ústně u Úřadu práce nebo držitele poštovní licence, se kterým byla uzavřena smlouva podle § 71 odst. 1, formou asistovaného podání; asistovaným podáním se rozumí zadání ústního podání zaměstnancem Úřadu práce nebo zaměstnancem držitele poštovní licence do informačního systému dávky po prokázání totožnosti osoby a po jejím ověření správnosti údajů uvedených v podání, nebo
- d) v listinné podobě; podání obsahující souhlas člena domácnosti s pokračováním řízení o přiznání dávky může být

listinné podobě podáno pouze s úředně ověřeným podpisem tohoto člena domácnosti.

§ 74

Způsobilost činit úkony v řízení a zastupování

(1) Způsobilost činit úkony v řízení podle tohoto zákona samostatně má i nezletilé dítě, které není nezaopatřeným dítětem a které uzavřelo smlouvu o poskytování ochrany a pomoci v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

(2) Nezletilého člena domácnosti, který byl svěřen na základě rozhodnutí příslušného orgánu do péče jiné osoby a který nemá způsobilost činit úkony v řízení podle tohoto zákona samostatně, zastupuje v řízení o dávce namísto zákonného zástupce osoba, které byl nezletilý člen domácnosti svěřen do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu.

§ 75

Zahájení řízení

(1) Řízení o přiznání dávky je zahájeno dnem, kdy první z členů domácnosti podá žádost o dávku. Žádost o přiznání dávky se podává pouze prostřednictvím informačního systému dávky podle § 73 písm. a) nebo c).

(2) Řízení o změně výše již přiznané dávky nebo o jejím odnětí nebo o zastavení její výplaty se zahajuje na žádost příjemce dávky nebo z moci úřední.

§ 76

Výzva po zahájení řízení

(1) Pokud po zahájení řízení o přiznání dávky Úřad práce nemá doloženy souhlasy členů domácnosti s pokračováním řízení o přiznání dávky, zašle společnému zástupci výzvu k doložení souhlasů členů domácnosti s pokračováním řízení o přiznání dávky, ve které uvede informace o složení domácnosti. Dále ve výzvě stanoví společnému zástupci lhůtu ke splnění uvedené povinnosti, která nesmí být kratší než 8 dnů.

(2) Výzva podle odstavce 1 obsahuje poučení o možných následcích, pokud žadatel nedoloží souhlasy ostatních členů domácnosti s pokračováním řízení o přiznání dávky.

§ 77

Zastavení řízení o přiznání dávky

(1) Sdělí-li některý z členů domácnosti po zahájení řízení o přiznání dávky Úřadu práce, že nesouhlasí s pokračováním řízení o přiznání dávky, Úřad práce řízení o přiznání dávky zastaví.

(2) Úřad práce zastaví řízení o přiznání dávky také v případě, že žadatel nesplní povinnost stanovenou ve výzvě podle § 76 odst. 1.

§ 78

Společný zástupce a příjemce dávky

(1) Člen domácnosti, který první podal žádost o přiznání dávky, je společným zástupcem všech členů domácnosti v řízeních o dávce.

(2) Je-li to v zájmu členů domácnosti, určí společného zástupce Úřad práce.

(3) Společný zástupce je příjemcem dávky.

§ 79

Zjišťování a ověřování údajů

(1) Úřad práce při rozhodování o dávce, vyplácení dávky a kontrolní činnosti podle tohoto zákona zjišťuje a ověřuje výši příjmu členů domácnosti, výdaje na bydlení členů domácnosti a další rozhodné skutečnosti pro stanovení, ověření a trvání nároku na dávku, její výši nebo její výplatu; s výjimkou určení členů domácnosti tak může ve vztahu k údajům, které se týkají pouze konkrétního člena domácnosti, činit nejdříve ode dne následujícího po dni, ve kterém byl doložen jeho souhlas s pokračováním řízení o přiznání dávky.

(2) Pokud je výzva Úřadu práce vydána elektronicky s použitím informačního systému dávky, nemusí obsahovat podpis úřední osoby s uvedením jejího jména, příjmení, funkce nebo služebního čísla a otisk úředního razítka; v takovém případě musí výzva obsahovat kvalifikovanou elektronickou pečeť s kvalifikovaným elektronickým časovým razítkem.

§ 80

Účastníci řízení

(1) Vedle členů domácnosti je účastníkem řízení, pokud jde o řízení o

- a) stanovení zvláštního příjemce, též osoba, která má být ustanovena zvláštním příjemcem,
- b) stanovení přímé úhrady nákladů na bydlení, též osoba, které má být dávka podle § 47 vyplácena.

(2) Účastníkem řízení o regresní náhradě je osoba, která nepředložila na výzvu orgánu státní sociální pomoci údaje

potřebné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu nebo předložila nesprávné údaje, a v důsledku toho byla dávka vyplacena ve vyšší výši.

§ 81

Stavění lhůty pro vydání rozhodnutí

Lhůta pro vydání rozhodnutí neběží ode dne odeslání výzvy podle tohoto zákona do dne splnění výzvy, případně do marného uplynutí lhůty pro její splnění.

§ 82

Vyjádření k podkladům pro rozhodnutí

Orgán státní sociální pomoci nemusí dát účastníku řízení před vydáním rozhodnutí možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, bude-li rozhodnutí vydáváno pouze na základě podkladů, které orgánu státní sociální pomoci předložili účastníci řízení, nebo údajů, které jsou vedeny v informačním systému dávky, anebo jedná-li se o situace podle § 51 odst. 4.

§ 83

Rozhodnutí

Pokud je rozhodnutí o dávce vydáno elektronicky s použitím informačního systému dávky, nemusí obsahovat podpis úřední osoby s uvedením jejího jména, příjmení, funkce nebo služebního čísla a otisk úředního razítka; v takovém případě musí rozhodnutí obsahovat kvalifikovanou elektronickou pečeť s kvalifikovaným elektronickým časovým razítkem.

§ 84

Vydání rozhodnutí

Rozhodnutí, které je vydáváno pouze na základě podkladů, které orgánu státní sociální pomoci předložili účastníci řízení, nebo údajů, které jsou vedeny v informačním systému dávky, anebo jedná-li se o situace podle § 51 odst. 4, může být prvním úkonem orgánu státní sociální pomoci v řízení vydání rozhodnutí ve věci. Prvním úkonem orgánu státní sociální pomoci v řízení může být také vydání rozhodnutí o ustanovení zvláštního příjemce nebo rozhodnutí o stanovení přímé úhrady nákladů na bydlení.

§ 85

Doručování

(1) Ve věcech dávky doručuje orgán státní sociální pomoci členu domácnosti, který nemá zpřístupněnu datovou schránku, všechny písemnosti elektronicky prostřednictvím informačního systému dávky, pokud to člen domácnosti nevyločil. Adresát písemnosti je o jejím vložení do informačního systému dávky informován zasláním zprávy na adresu elektronické pošty nebo na telefonní číslo, které jsou evidovány v základním registru obyvatel nebo které sdělil Úřadu práce.

(2) Adresátu písemnosti, který vyloučil doručování písemností prostřednictvím informačního systému dávky a nemá zpřístupněnu datovou schránku, doručuje orgán státní sociální pomoci ve věcech dávky prostřednictvím držitele poštovní licence, a to pouze tyto písemnosti:

- a) výzvu, kterou v průběhu řízení vyzývá adresáta písemnosti ke splnění povinnosti, a
- b) stejnopis písemného vyhotovení rozhodnutí v případě, že
 - 1. žádost o dávku byla zamítnuta,
 - 2. dávka byla odejmuta,
 - 3. výše dávky klesla na 0 Kč,
 - 4. bylo rozhodnuto o přeplatku na dávce,
 - 5. jde o prominutí podmínky trvalého pobytu,
 - 6. jde o rozhodnutí, kterým bylo rozhodnuto o tom, že osoba je neodůvodnitelnou zátěží systému podle § 68 odst. 3,
 - 7. jde o rozhodnutí o ustanovení zvláštního příjemce, nebo
 - 8. bylo rozhodnuto o přímé úhradě nákladů na bydlení.

(3) Písemnost, která je doručována prostřednictvím informačního systému dávky, je doručena okamžikem, kdy se do informačního systému dávky přihlásí adresát písemnosti. Nepřihlásí-li se adresát písemnosti do informačního systému dávky ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla písemnost do informačního systému dávky vložena, považuje se tato písemnost za doručenu posledním dnem této lhůty.

§ 86

Spis

(1) Spis se vede pouze v elektronické podobě v informačním systému dávky.

(2) V případě podání učiněného ústně formou asistovaného podání prostřednictvím držitele poštovní licence se do

spisu zaznamenaná, který zaměstnanec držitele poštovní licence podání do informačního systému dávky zadal.

§ 87

Odvolání a odvolací orgán

(1) Odvolací lhůta činí 30 dnů. Odvolání nemá odkladný účinek. Je-li vyloučeno doručování prostřednictvím informačního systému dávky podle § 85 odst. 1, počíná u rozhodnutí o přiznání dávky a rozhodnutí o zvýšení nebo snížení výše dávky odvolací lhůta běžet vložení uvedeného rozhodnutí do spisu; ustanovení § 85 věty druhé o informování adresáta písemnosti o vložení rozhodnutí do spisu platí obdobně.

(2) Proti rozhodnutí o prominutí podmínky trvalého pobytu se nelze odvolat.

ČÁST SEDMÁ

Přestupky

§ 88

Přestupky fyzických osob

(1) Fyzická osoba, která není žadatelem o dávku, příjemcem dávky nebo členem jejich domácnosti, se dopustí přestupku tím, že nesplní povinnost sdělit údaje rozhodné podle zákona pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu nebo nesplní povinnost doručit ve stanovené lhůtě potvrzení

- a) do datové schránky určené orgánem státní sociální pomoci nebo s využitím informačního systému dávky, nebo
- b) podle specifikace komunikace a ve formátu, s obsahem a strukturou datové zprávy podle § 60 odst. 3 nebo § 61.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 100 000 Kč.

§ 89

Přestupky právnických osob a podnikajících fyzických osob

(1) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že nesplní povinnost sdělit údaje rozhodné podle zákona pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu nebo nesplní povinnost doručit ve stanovené lhůtě potvrzení

- a) do datové schránky určené orgánem státní sociální pomoci nebo s využitím informačního systému dávky, nebo
- b) podle specifikace komunikace a ve formátu, s obsahem a strukturou datové zprávy podle § 60 odst. 3 nebo §

(2) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako zvláštní příjemce dopustí přestupku tím, že nesplní povinnost použít dávku ve prospěch členů domácnosti podle § 45 odst. 3.

(3) Za přestupek podle odstavce 1 nebo 2 lze uložit pokutu do 100 000 Kč.

§ 90

Společná ustanovení o přestupcích

(1) K řízení o přestupcích je příslušný Úřad práce.

(2) Pokuty vybírá Úřad práce.

ČÁST OSMÁ

Přechodná ustanovení

§ 91

(1) Osobám, které jsou příjemcem přídatku na dítě, příspěvku na bydlení, příspěvku na živobytí nebo doplatku na bydlení, a osobám společně posuzovaným s příjemci těchto dávek vzniká nárok na dávku při splnění podmínek stanovených tímto zákonem nejdříve od 1. dubna 2026.

(2) Žádost o přiznání dávky podaná do 31. prosince 2025 příjemcem přídatku na dítě, příspěvku na bydlení, příspěvku na živobytí nebo doplatku na bydlení, nebo osobou společně posuzovanou s příjemcem některé z těchto dávek, se považuje za žádost o dávku na duben 2026. Pro rozhodnutí o nároku na dávku a její výši na duben 2026 je rozhodným obdobím pro stanovení rozhodných příjmů a rozhodných nákladů na bydlení období 3 kalendářních měsíců před kalendářním měsícem, ve kterém byla podána žádost, ostatní rozhodné skutečnosti se posuzují ke dni podání žádosti, s výjimkou změn souvisejících se změnou ve složení členů domácnosti, které nastaly v době od podání žádosti do 31. března 2026. V tomto období je žadatel o dávku povinen hlásit pouze změny v okruhu členů domácnosti.

(3) Dalším rozhodným obdobím po období uvedeném v odstavci 2 je pro stanovení rozhodných příjmů a rozhodných nákladů na bydlení pro nároky na dávku podle odstavce 2 věty první období duben až červen 2026.

(4) Pro účely prvního zvýšení částek podle § 27, 30 a 33 je prvním měsícem rozhodného období říjen 2025.

(5) Lhůta pro vydání rozhodnutí o žádostech o přiznání dávky podaných v období od 1. října 2025 do 31. prosince 2025 u domácností, jejichž členové k 1. říjnu 2025 nepobírali přídatek na dítě, příspěvek na bydlení, příspěvek na živobytí nebo doplatek na bydlení, činí 90 dní.

(6) Lhůta, ve které je Úřad práce povinen zpracovat podporný plán podle § 37, činí v případě dávky, jejíž součástí je

složka na živobytí, přiznané do 30. září 2026, 6 kalendářních měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o přiznání dávky.

(7) Pokud byl v období pro stanovení výše normativního nájemného a vlastnického paušálu poskytován alespoň pc část tohoto období příspěvek na bydlení podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, rozumí se příjemci dávky pro účely stanovení výše normativního nájemného a vlastnického paušálu i příjemci příspěvku na bydlení.

ČÁST DEVÁTÁ

Účinnost

§ 92

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. října 2025.

Pekarová Adamová v. r.

Pavel v. r.

Fiala v. r.

¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS.

Směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/98/EU ze dne 13. prosince 2011 o jednotném postupu vyřizování žádostí o jednotné povolení k pobytu a práci na území členského státu pro státní příslušníky třetích zemí a o společném souboru práv pracovníků ze třetích zemí oprávněně pobývajících v některém členském státě.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/66/EU ze dne 15. května 2014 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí na základě převedení v rámci společnosti.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801 ze dne 11. května 2016 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1883 ze dne 20. října 2021 o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci a o zrušení směrnice Rady 2009/50/ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany.

²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 492/2011 ze dne 5. dubna 2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1231/2010 ze dne 24. listopadu 2010, kterým se rozšiřuje působnost nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. 987/2009 na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti.

³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení.